

Kocaeli Üniversitesi

Eğitim Dergisi

E-ISSN: 2636-8846

2024 | Cilt 7 | Sayı 2

Sayfa: 767-801

**Kocaeli University
Journal of Education**

E-ISSN: 2636-8846

2024 | Volume 7 | Issue 2

Page: 767-801

Türkçe öğretmeni adaylarının kişisel ve mesleki
gelişim yeterlikleri üzerine bir değerlendirme

An assessment of the personal and professional
development competences of prospective Turkish
teachers

Sami BASKIN, <https://orcid.org/0000-0002-4159-5480>

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, sami.baskin@gop.edu.tr

Zehra GEDİKLİ, <https://orcid.org/0000-0002-2270-7280>

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, zehra.gedikli@gop.edu.tr

Bu çalışma, 15. Uluslararası Eğitim Camiası Sempozyumu'nda sunulan aynı isimli bildiriden geliştirilmiştir.

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Gönderim Tarihi	Düzeltilme Tarihi	Kabul Tarihi
2 Şubat 2024	4 Kasım 2024	18 Kasım 2024

Önerilen Atıf

Baskın, S., & Gedikli, Z. (2024). Türkçe öğretmeni adaylarının kişisel ve mesleki gelişim yeterlikleri üzerine bir değerlendirme. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 7(2), 767-801. <http://doi.org/10.33400/kuje.1430874>

Recommended Citation

ÖZ

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2017 yılında yayınlanan Öğretmen Mesleki Genel Yeterlikleriyle mesleki bilgi, mesleki becerinin yanında tutum ve değerler yeterlik alanlarında öğretmenin sahip olması gereken göstergeler belirlenmiştir. Bu yeterlik alanlarından tutum ve değerler altında yer alan yeterliklerden biri kişisel ve mesleki gelişimdir. Bu araştırma, kişisel ve mesleki gelişim yeterliğindeki göstergeler ışığında öğretmen adaylarının yeterliklerini sorgulamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bulgular, mezun aşamasına gelen ve artık öğretmen sıfatını alacak kişilerin bu mesleğe ne kadar hazır olduklarını gösterecektir. Araştırmanın verileri, T.C. Millî Eğitim Bakanlığının 2017 yılında yayınladığı Öğretmen Mesleki Genel Yeterliklerinden geliştirilen 5'li Likert tipindeki bir ölçek ve söz konusu göstergelerin her birinin birer görüşme sorusu haline getirilmesi ile toplanmıştır. Veriler, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesinde Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören 4. sınıftan 36 öğretmen adayından toplanmıştır. Araştırma verilerine göre öğretmen adaylarının büyük bir kısmı Türkçe öğretmenliğini severek ve isteyerek yapmaya hazırdır. Buna ek olarak onlar bir yakınlarından veya paydaşlarından gelecek önerilere açıktır. Gelişime açık olmaları, katılımcıların kişisel ve mesleki olarak kendilerini geliştirmek için çeşitli kurslara/seminerlere katıldıklarını belirtmeleriyle örtüşmektedir. Öğretmen adaylarının hemen hepsi kişisel bakımlarına özen göstermekte, kendi sağlıklarını önemsemektedir. Katılımcıların birçoğu, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılmakta ve Türkiye ile dünya gündemini takip etmektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının mesleki etik ilkelere bağlılıkları yüksek düzeydedir. Elde edilen veriler doğrultusunda Türkçe öğretmeni adaylarının kişisel ve mesleki yeterlikler bağlamında oldukça iyi düzeyde oldukları, bununla birlikte bazı göstergeler açısından gelişime ihtiyaç duydukları söylenebilir. İstenen yeterliklerde öğretmen adayları yetiştirebilmek amacıyla, düşük katılımli göstergelere odaklanılması ve bu doğrultuda Türkçe öğretmeni adaylarının güdülenmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri, kişisel ve mesleki gelişim, gösterge, Türkçe öğretmeni adayları

ABSTRACT

The General Professional Qualifications for Teachers, published by the Ministry of National Education in 2017, determined the indicators that teachers should have in the competence areas of professional knowledge, professional skills, attitudes and values. One of the competences under attitudes and values is personal and professional development. This study was carried out to examine the competences of prospective teachers in the light of the indicators in the competence of personal and professional development. The results will show how prepared they are for this profession. The data of the study were collected using by using a 5-point Likert-type scale developed from the General Professional Qualifications for Teachers, published by the Ministry of National Education in 2017, and by turning each of the indicators into an interview question. The scale and interview questions were answered by 36 pre-service teachers of the fourth grade who are studying in the Department of Language Education at a state university in the 2022-2023 academic year. According to the research data, most of the pre-service teachers are willing and ready to teach Turkish. In addition, they are open to suggestions from their relatives or stakeholders. Their openness to improvement is consistent with the fact that the participants indicated that they have attended various courses/seminars in order to improve themselves personally and professionally. Almost all pre-service teachers pay attention to their personal care and take care of their own health. Most of the participants take part in cultural and artistic activities and follow the agenda of Turkey and the world. In addition, adherence to professional ethical principles is at a high level among pre-service teachers. In line with the data obtained, it can be said that Turkish pre-service teachers are at a very good level in terms of personal and professional competences, but they need to improve in terms of some indicators. In order to train pre-service teachers with the desired competences, it is recommended to focus on indicators with low participation and to motivate students in this direction.

Keywords: general competences of the teaching profession, personal and professional development, indicator, Turkish teacher candidates

GİRİŞ

Yeterlik, bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgi (ehliyet) veya bir işi yapabilecek yetenekte olma (kifayet, liyakat) olarak tanımlanabilir (TDK, 2019). Öğretmenlik hem özel bir bilgi hem de yetenek gerektiren mesleklerden biridir. Bu yüzden öğretmen yeterliği dendiğinde kişinin öğretmenlik bilgisi (alan, mesleki bilgi vb.) ve öğretme yeteneği anlaşılmalıdır. Bir öğretmenin başarılı olması, bu iki özelliğin yeterliğine bağlıdır. Bunun farkında olan T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri adında bir çalışma yürüterek bir öğretmende olması gereken nitelikleri tarif etmiştir. Aynı zamanda Bakanlık, öğretmenlerin “niteliklerini ve yeterliklerini belirlemek/geliştirmek” (MEB, 2017a, s. 5) amacıyla Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünü ihdas etmiştir. Bu müdürlük, öğretmenlik mesleğinin niteliklerini, alandaki paydaşların (öğretmenler, akademisyenler, sendikacılar vb.) katkılarıyla geliştirmek amacıyla son 25 yılda iki kez (2004 ve 2017) Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerini ele alan çalıştaylar düzenlemiştir. Bu doğrultuda 2004 yılında yapılan çalıştayda öğretmenlerin şu konularda yeterlik göstermesi gerektiğine kanaat getirilmiştir:

- Kişisel ve Mesleki Değerler- Mesleki Gelişim,
- Öğrenciyi Tanıma,
- Öğrenme ve Öğretme Süreci,
- Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme,
- Okul-Aile ve Toplum İlişkileri,
- Program ve İçerik Bilgisi,

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, 2004 yılındaki çalıştayın sonuçlarını dikkate alarak 2006 yılında, yukarıdaki niteliklerin alt alanlarını sadeleştirerek Öğretmen Mesleği Genel Yeterliklerini duyurmuştur. Sonraki yıllarda yapılan çalışmalarla 2017 yılında Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine son şekli verilmiştir. Bu son duruma göre; Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinde mesleki bilgi, mesleki beceri ile tutum ve değerler olmak üzere birbiriyle ilişkili ve birbirini tamamlayan 3 yeterlik alanı bulunmaktadır (MEB, 2017a, 8). Bu 3 yeterlik alanı ise toplam 11 yeterliğe işaret etmektedir (Tablo 1). İlgili yeterliklerle ilgili toplamda 65 yeterlik göstergesi vardır. Bunlar ayrıntılı olarak Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri kılavuzunda açıklanmıştır.

Tablo 1

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlik Alanları, Yeterlikleri ve Gösterge Sayıları

Genel Yeterlik Alanları	A. Mesleki Bilgi	B. Mesleki Beceri	C. Tutum ve Değerler
Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri	Alan Bilgisi (G:5)	Eğitim Öğretimi Planlama (G:4)	Milli, manevi ve evrensel değerler (G:4)
	Alan Eğitimi Bilgisi (G:6)	Öğrenme Ortamları Oluşturma (G:7)	Öğrenciyeye yaklaşım (G:4)
	Mevzuat Bilgisi (G:5)	Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme(G:12)	İletişim ve iş birliği (G:6)
	-	Ölçme ve Değerlendirme (G:5)	Kişisel ve mesleki gelişim (G:7)

Not: G = gösterge sayısı.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde işe başlayacak öğretmen adaylarının, bu tablodaki öğretmenlik yeterliklerine sahip olması beklenmektedir çünkü Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri ile uyumlu gerçekleşen lisans eğitimi, öğretmen adaylarına bu yeterliği kazandırmış olmalıdır. Ancak bunu ölçecek bir sınav veya mekanizma bulunmamaktadır. Oysa programın çıktılarının programı hazırlayanlar tarafından denetlenmesi ve nitelikli olmayan öğretmenlerin atama öncesinde elenmesi, amaca uygun yetişen öğretmenleri işe başlatmak açısından önemlidir.

Bunu YÖK ve MEB ortaklaşa veya bu kurumların yetkilendirdiği birimler gerçekleştirebilirler çünkü Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri, MEB'in olduğu kadar YÖK'ün de sorumluluğundadır. En son 2017 yılında güncellenen Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinin kullanım alanlarına bakıldığında (Şekil 1) bu sorumluluğun MEB'de olduğu kadar YÖK'te de olduğu açıkça görülmektedir:

En son 2017 yılında güncellenen Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinin kullanım alanlarına bakıldığında şöyle bir şema oluşturmak mümkündür (Şekil 1):

Şekil 1

Öğretmen Yeterliklerinin Kullanım Alanları (Gedikli, 2022, s. 16)

Şekil 1'de yer alan bazı alanlar (Öğretmen İstihdamı vb.) MEB'in kendi bünyesinde yürütülebilirken bazı alanlarda (Aday Öğretmen Yetiştirme Süreci, Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirme vb.) her iki kurumun iş birliğine ihtiyaç duyulmaktadır.

Hizmet Öncesi Öğretmen Yetiştirme, MEB ve YÖK'ün iş birliği ve etkileşimi ile yürütülür. Şekil 1'de bu iş birliğinin bileşenleri yer almaktadır. Bu yeterlik, Akademik Derslerin İçerikleri ve Öğretmenlik Uygulaması adında iki alt alana sahiptir. Akademik dersler YÖK tarafından verilirken öğretmenlik uygulaması MEB okullarında gerçekleşmektedir. Ancak iki kurumun etkileşimini görebilmek, Şekil 1'in dışına çıkmayı ve böylece anlatılanların arka planına bakmayı gerektirir. Öğretmen adaylarını yetiştiren YÖK (2018), lisans programlarını Bakanlığın Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerini dikkate alarak güncellemektedir. Örneğin Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı (2006 ve 2018), Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinin yeniden belirlendiği yılların (2004 ve 2017) hemen ertesinde güncellenmiştir. Bu, iki kurum arasında sağlıklı bilgi akışının gerçekleştiğini ve süreçlerin birbirini tamamlayacak şekilde inşa edildiğini gösterir. Bu uyum, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından 2017-2023 yılları arasında kapsayan Öğretmen Stratejisi Belgesi'nde, "Yüksek nitelikli, iyi yetişmiş ve mesleğe uygun

bireylerin öğretmen olarak istihdamını sağlamak” için “Öğretmen yetiştirmeye yönelik programlarda eğitimleri iyileştirmek” (MEB; 2017b, s. 2) maksadının da gerçekleştiğini gösterir.

MEB ve YÖK’ün iş birliği ve etkileşimi eğitim fakültelerinin kurulduğu 1982 yılına dayanmaktadır. Daha önceleri darülmualimin, ilköğretmen okulları, köy enstitüleri (Baskan, 2001) ve öğretmen yüksekokulları gibi değişik kademedeki kurumlarda eğitim gören öğretmenler, 1982 yılında çıkarılan 41 sayılı KHK ile kurulan eğitim fakülteleri çatısı altında eğitim görmeye başlamıştır. Bu KHK, öğretmen yetiştiren tüm yüksekokulların üniversitelere bağlanmasını ve eğitim fakülteleri kurulmasını ön görmektedir (Abazaoğlu, Yıldırım & Yıldızhan, 2016). Eğitim fakülteleri, öğretmen yetiştirmenin üniversiteye devredildiği günden bugüne kadar öğretim programları, uluslararası entegrasyon (Bologna süreci, uluslararası kuruluşlara akreditasyon vb.), öğretim elemanı, öğrenci sayıları vb. konularda sürekli gelişim göstererek istendik niteliklere sahip öğretmen adaylarını yetiştirmek için hizmet vermektedir. Bu fakültelerin temel amacı, öğretmen adaylarını yetiştirirken onları alan eğitimi başta olmak üzere, mesleki ve kültürel bağlamda yetkin hâle getirmek ve T.C. Millî Eğitim Bakanlığının nitelikli öğretmen ihtiyacını karşılamaktır (YÖK, 2007).

Eğitim fakültelerin bu konudaki somut adımlarından biri, öğretim programlarını sürekli güncelleyerek eğitim alanındaki gelişmelere paralel adım atmaktır.

YÖK, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı’nı, MEB’in Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri doğrultusunda, son 20 yılda iki kez köklü değişiklikler yaparak güncellemiştir. Tablo 2, 2006 ve 2018 yıllarında yayımlanan programlar arasındaki farkları göstermektedir.

Tablo 2

Türkçe Öğretmenliği Lisans Programının Güncellendiği Yıllara Göre Derslerin Özellikleri

Türkçe Öğretmenliği Lisans Programının Güncellendiği Yıl	Teorik	Uygulama	Kredi	Saat
2006	128	34	145	162
2018	143	14	150	157

Tablo 2 incelendiğinde; 2006 Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı ile 2018 Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı arasında 2018 yılı lehine teorik ders saatlerinde 15 saatlik artış görülmektedir. Ancak uygulama derslerinde, 2006 programına göre 20 saatlik bir azalış söz konusudur. Bunun yanında kredide 5 sayılı artış, toplam derslerdeyse 5 saat azalma görülmektedir. İki program arasındaki bu değişiklik, bazı araştırmacılarca “*Uygulama ders saatlerinin azaltılması ve hatta alan eğitimi uygulama ders saatinin 0 olması, Türkçe öğretmeni yetiştirme hususunda bir eksiklik olarak değerlendirilebilir.*” (Aydın-Taranoğlu, 2022, s. 63) şeklinde eleştirilmiştir. Alandaki öğretim elemanları da uygulama saatlerinin düşürülmesini 2018 programının en zayıf yönü olarak kabul etmektedir. Bununla birlikte, alan ve meslek bilgisi derslerinin oranının artırılması olumlu bulunmuştur (Aykaç & Stebler, 2019).

2006 Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı ile 2018 Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı dersler bakımından kıyaslandığında şu verilere ulaşılmaktadır: a) 2006 programında derslerin *alan ve alan eğitimi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür* olarak 3 başlıkta toplandığı, 2018 programında ise bu başlıkların *alan eğitimi, meslek bilgisi ve genel kültür* olarak isimlendirildiği görülür. b) 2006 programında toplamda 145 kredilik 59 ders vardır. Bunlar; 33 dersle (%55,93) alan ve alan eğitimi (77 kredi), 12 dersle (%20,33) öğretmenlik meslek bilgisi (35 kredi) ve 14 dersle (%23,72) genel kültür (33 kredi) şeklinde dağılmıştır. 2018’de güncellenen Türkçe Öğretmenliği Lisans Programında 150 kredilik 69 ders vardır. Bunlar; 34 dersle (%49,2) alan eğitimi (73 kredi), 22 dersle (%31,88) meslek bilgisi ve 13 dersle (18,84) genel kültür dersleri olarak belirlenmiştir.

Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı’nda bazı dersler hem de uygulama kısımlarına sahiptir. Bu dersler, 2006 ve 2018 programları karşılaştırıldığında bazılarında uygulama kısımlarının kaldırıldığı görülmektedir. Bu durum, eleştiri almıştır (Aydın-Taranoğlu, 2022; Aykaç & Stebler, 2019). Aslında 2006 programı üzerine yapılan araştırmalar, programdaki uygulama saatlerinin artırılmasını önerirken (Sevim & Şeref, 2015) 2018 programında bunun aksi bir

durum yaşanmış ve alan eğitimi derslerindeki uygulama saatleri kaldırılmıştır. Örneğin Okuma Eğitimi, Dinleme Eğitimi, Konuşma Eğitimi ve Yazma Eğitimi dersleri için olması gereken ikişer uygulama saati kaldırılmıştır. Bunun yanında adında uygulama olan *Tiyatro ve Drama Uygulamaları* dersine bile 2018 Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı'nda uygulama saati verilmemiştir. Yine 2 saat teorisi, 2 saat de uygulaması olan *Özel Öğretim Yöntemleri 1 ve 2* adlı dersler programdan tamamen kaldırılmıştır. Programdaki bu değişikliğin, Türkçe öğretmeni adaylarının kendi kişisel ve mesleki gelişimlerini destekleyen birçok teorik ders yer almasına rağmen, bunu beceriye dönüştürecekleri uygulamalardan mahrum kalmasına neden olduğu söylenebilir. Onlar, öğrendiği bilgileri uygulamalı derslerinin azlığı nedeniyle sahada deneyimleyememektedir. Programın öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişimi destekleyici uygulamaları içerecek şekilde yenilenmesi ve teorik bilgilerin deneyimlerle pekişmesinin sağlanması elzemdir. Çünkü yükseköğrenime yeni başlayan Türkçe Öğretmenliği Programı öğrencilerinin yazma becerilerinin seviyesi düşüktür (Çamurcu, 2011). Var olan programla eğitim alan öğrenciler ise sahip oldukları teorik bilgileri yazma uygulamalarında hayata geçirememektedir. Yani, Türkçe öğretmenliği lisans öğrencileri genel olarak metinlerdeki hataları bulurken, hatasız bir metin yazamamaktadır (Mete, 2015). Bunun yanında Türkçe öğretmeni adayları yazma kaygısı taşımakta (Ceran, 2013) veya çeşitli nedenlerle yazma konusunda başarıya ulaşamamaktadır (Bilgin & Şahbaz, 2021). Aslında bu durum sadece yazma için geçerli değildir. Diğer dil becerilerinde de yazma becerisine benzer sıkıntılar yaşanmaktadır. Dinleme (Eyüp, 2019), okuma (Kuşdemir, Bulut & Uzun, 2020), konuşma (Ogur, 2022) becerileriyle ilgili sorunları ele alan pek çok araştırma vardır. Ancak Türkçe öğretmen adaylarının Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine hazırbulunmuşluk durumlarını da sorgulanmalıdır.

Problem Durumu

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, bünyesinde görev yapmakta olan öğretmenlerin niteliğini arttırabilmek için hizmet içi eğitimler yapmakta ve onları çeşitli akademik, kültürel ve sosyal faaliyetlere katılmaya teşvik etmektedir. Ancak henüz öğretmenlik kapısının eşliğinde bulunan ve göreve başlamak için gün sayan öğretmen adaylarının ne ölçüde bu meslek için yeterli olduğu bilinmemektedir. Zira öğretmen adaylarının göreve atanmak için girdikleri sınavlar (KPSS), öğretmenlerden beklenen genel yeterlikleri sorgulamamaktadır. Bu durum, öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişim yeterliklerinin belirlenmesi ve eğitim fakültelerinin lisans programlarının çıktılarının değerlendirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri üzerine yapılan çeşitli araştırmalar, bu yeterliklerin öğretmenlerin mesleki başarısı üzerinde önemli etkileri olduğunu göstermektedir. Örneğin, Tosuntaş (2020), 2018 Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerini incelemiş ve bu yeterliklerin öğretmenlerin mesleki performansını nasıl etkilediğini analiz etmiştir. Ocakcı ve Kılıç (2018) ise 2006 ve 2017 yıllarındaki öğretmenlik genel yeterliklerini karşılaştırarak zaman içindeki değişimleri değerlendirmiştir. Erbek (2021), öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri ile 21. yüzyıl becerileri arasındaki ilişkiyi incelemiş ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin önemini vurgulamıştır. Ancak bu çalışmalardan çok azı öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerini doğrudan değerlendirmektedir. Ayan (2011) tarafından yapılan çalışma, sınıf öğretmenliği programlarının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerini kazandırma düzeyini ele almış, ancak güncel programlara odaklanmamıştır. Yurtseven-Yılmaz ve Gülçiçek (2022) ise öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimlerine yönelik faaliyetlerin önemini vurgulamış, bu alanda daha fazla araştırma yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu çerçevede Türkçe öğretmen adaylarının hedeflenen yeterliklere sahip olma düzeylerinin belirlenmesi ve var olan programın çıktılarının değerlendirmesi alana önemli katkılar sağlayacaktır. Bu nedenle araştırma, "Türkçe öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişim yeterlikleri ne durumdadır?" sorusu üzerine inşa edilmiştir.

Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, eğitim fakültelerinden mezun olan öğrencilerin kendilerini kişisel ve mesleki gelişim açısından ne kadar yeterli gördüklerini belirlemesi bakımından önemlidir. Elde edilecek veriler, eğitim fakültelerinde yürütülen eğitim-öğretim faaliyetlerinin etkililiğini, sosyal çevrenin ve

bireysel farklılıkların kişisel ve mesleki gelişim açısından etkisini gösterecektir. Ayrıca, bu veriler eğitim fakültelerinin programlarının iyileştirilmesi ve öğretmen adaylarının daha nitelikli bir şekilde yetiştirilmesi için yol gösterici olacaktır.

YÖNTEM

Araştırmada hem nicel hem de nitel desenden yararlanılmıştır. Çalışmanın verileri, MEB tarafından yayımlanan Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinin (2018) Tutum ve Değerler yeterlik alanına ait Kişisel ve Mesleki Gelişim göstergeleri esas alınarak toplanmıştır. Bu göstergelerin her biri, hem 5'li Likert soruya dönüştürülmüş hem de öğretmen adaylarının kendilerini ifade edebilecekleri yarı yapılandırılmış birer görüşme sorusu hâline getirilmiştir. Türkçe öğretmeni adayları önce Likert tipinde sorulan soruya cevap vermiş sonra görüşme sorusu kısmına bireysel cevaplarını yazmışlardır. Görüşme sorularının eklenmesiyle öğretmen adaylarının Likert tipinde hazırlanmış sorulara gelişigüzel cevaplar vermelerinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, konunun derinlemesine incelenmesi ve ayrıntılı cevaplar elde edilmesi de sağlanmıştır. Görüşme sorularıyla elde edilen metinlerin içerik analizleri yapılarak tema, kategori ve kodları belirlenmiştir. Tema, kategori ve kod biçimindeki veriler, nicel verilerle aynı tabloda birbirini tamamlayacak biçimde yazılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalından mezun olacak olan öğretmen adayların Kişisel ve Mesleki Gelişim Yeterliklerini tespit etmektir.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmada veriler, amaçlı örnekleme ile seçilen katılımcılardan toplanmıştır. Amaçlı örneklemede araştırmacı, problem durumlarını açıklayacak, amacına uygun bilgi yönünden zengin durumları seçer (Koç-Başaran, 2017). Dolayısıyla bu çalışmada veriler, öğretmen olmaya en yakın olan ve lisans eğitimlerini tamamlamak üzere olan son sınıflardan toplanmıştır. XXXX Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında okuyan öğrenciler, bu çalışmada öğretmen adayları olarak anılmıştır. Bu çalışma grubunda 30 kız ve 6 erkek katılımcı araştırma sorularını cevaplamak için gönüllü olmuştur. Bu katılımcıların biri veri toplama aracını hatalı doldurduğu için araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Bu yüzden veriler 35 kişinin cevaplarından oluşmaktadır. Çalışmaya cinsiyet sayısında eşitlik sağlanamadığı için katılımcıların (30 Kız, 6 Erkek) bu durumu değerlendirilmeye alınmamıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Cropley'in (2002) tanımladığı şekilde, bir olgubilim çalışmasına örnektir. Olgubilim, belirli bir olguya ilişkin bireylerin deneyimlerini ve bu deneyimlere yükledikleri anlamları derinlemesine incelemeyi amaçlar. Olgubilim çalışmalarında, bireylerin kendilerinin bile daha önce fark etmedikleri, üzerine düşünmedikleri yaşantılar ve anlamları açığa çıkabilir (Akt.; Büyükköztürk ve diğerleri, 2009). Bu çalışmada, Türkçe öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişim yeterliklerine yönelik algıları ve deneyimleri araştırılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2018) göre, olgubilim çalışmaları kesin ve genellenebilir sonuçlar ortaya koymamakla birlikte olguyu tanıma ve anlama noktasında önemli bir role sahiptir.

Araştırma modeli hem nicel hem de nitel verilerin toplandığı karma yöntem desenini içermektedir. Karma yöntem deseni, araştırma sorularına daha kapsamlı yanıtlar sağlayarak hem geniş kapsamlı hem de derinlemesine veri elde etmeyi mümkün kılar. Bu çalışmada, nicel veriler öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişim yeterliklerini sayısal olarak değerlendirmek için kullanılırken, nitel veriler bu yeterliklerin arkasındaki nedenleri ve katılımcıların kişisel deneyimlerini anlamak için kullanılmıştır.

Nicel veriler, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan Öğretmen Mesleği Genel Yeterlikleri dikkate alınarak hazırlanan 5'li Likert tipi ölçek ile toplanmıştır. Bu ölçek, öğretmen adaylarının

kişisel ve mesleki gelişim yeterliklerine yönelik tutum ve düşüncelerini sayısal olarak ölçmeyi amaçlamaktadır.

Nitel veriler, aynı ölçek içinde yer alan göstergelerin birer görüşme sorusuna dönüştürülmesi aracılığıyla toplanmıştır. Bu sorular, öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişim deneyimlerini ve bu konudaki düşüncelerini daha ayrıntılı olarak ifade etmelerini sağlamaktadır. Verilerin nitel analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Bu araştırma modeliyle, Türkçe öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişim yeterliklerinin hem nicel hem de nitel veri toplama ve analiz yöntemleri kullanılarak derinlemesine incelenmesi ve böylece daha bütüncül bir anlayışa ulaşılması hedeflenmektedir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada kullanılan veri toplama aracı, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan Öğretmen Mesleği Genel Yeterlikleri içinde yer alan Kişisel ve Mesleki Gelişim göstergeleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Kişisel ve Mesleki Gelişim, bireyin öz değerlendirmeleri sonucunda kendisini kişisel ve mesleki açıdan geliştirmesiyle ilgili şu 7 göstergeden oluşmaktadır (MEB, 2017a, 16):

1. *Mesleğini severek ve isteyerek yapar.*
2. *Paydaşlardan gelen görüş ve önerilerden de yararlanarak öz değerlendirme yapar.*
3. *Kişisel ve mesleki yönden kendisini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunur.*
4. *Kişisel bakımına ve sağlığına özen gösterir.*
5. *Kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır.*
6. *Mesleki etik ilkelere uyarak mesleki bağlılık ve saygınlığını korur.*
7. *Türkiye ve dünya gündemini takip eder.*

Araştırmada verileri toplayabilmek için bu 7 gösterge birer soru haline getirilmiştir. Bu süreçte, 2 Türkçe eğitimcisi ile 2 ölçme değerlendirme uzmanının bilgisine başvurulmuş ve onlardan görüş ve öneriler alınmıştır. Her öneri doğrultusunda güncellenen veri toplama aracı, ilgili göstergelerin bölünmesi ile 12 maddeden oluşan, 5'li Likert tipi bir form ve bu maddelerin her birinin bir soru olarak yöneltilmediği bir görüşme formu haline almıştır. Veri toplama aracının pilot uygulaması Türkçe öğretmenliği 3. sınıf öğrencileriyle yapılmıştır. Pilot uygulamaya toplam 20 Türkçe öğretmeni adayı katılmıştır. Pilot uygulama sonrasında elde edilen geri bildirimlere göre şu değişiklikler yapılmıştır:

- Madde sayısı 7'den 12'ye çıkarılmıştır. Örneğin "Mesleğini severek ve isteyerek yapar." göstergesi, "Mesleğini severek yapar." ve "Mesleğini isteyerek yapar." olacak şekilde iki madde olarak düzenlenmiştir.
- Görüşme sorularının anlaşılabilirliğini arttırmak için parantez içinde örnekler verilmiştir.
- Öğretmen adaylarına ayrı ayrı verilmesi planlanan Likert biçimindeki form ve görüşme soruları birleştirilmiş ve tek bir form haline getirilmiştir. Bu karar, öğretmen adaylarına soruyu tik ile cevaplamalarının yanında kendi deneyimlerini, düşüncelerini ve isteklerini aynı form üzerinde anlatma imkânı vermiştir.

Veri toplama formunun nihai hali 4. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Bu süreçte uygulamaya katılan 36 gönüllü katılımcıdan 1'inin verileri eksik olduğundan değerlendirme dışı bırakılmıştır. Bu yüzden araştırmanın verileri, 35 öğretmen adayının cevaplarından oluşmaktadır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Verilerin analiz ve yorumlanma süreçleri aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir:

a. Veri toplama ve ön değerlendirme

1. Türkçe öğretmeni adaylarından elde edilen veriler, toplamda 12 olan her madde için ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

2. Katılımcıların eksik veya hatalı doldurdukları formlar tespit edilerek analiz dışı bırakılmıştır. Bu süreçte, 36 katılımcıdan 1'inin verileri eksik olduğundan değerlendirme dışı bırakılmış, kalan 35 katılımcının verileri analiz edilmiştir.

b. Sayısal verilerin analizi

1. Her madde için katılımcıların cevaplarının sayısı belirlenmiştir.
2. Verilerin frekans ve yüzde dağılımları hesaplanmış, bu değerler tablolar halinde sunulmuştur.
3. Verilerin frekans ve yüzde dağılımları SPSS25 yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

c. Açık uçlu cevapların analizi

1. Katılımcıların görüşme sorularına verdikleri cevaplar, içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.
2. İçerik analizi sürecinde her cevap, tema ve kategorilere göre sınıflandırılmış ve kodlanmıştır.
3. Kodlama işlemi araştırmayı yürüten iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapılmış, sonra bunlar bir araya getirilerek karşılaştırılmıştır. Aradaki farklar için cevap metinleri tekrar incelenmiş ve bir ölçme-değerlendirme uzmanından yardım alınarak nihai biçimi verilmiştir.

d. Temalar ve alt temaların belirlenmesi

1. İçerik analizi sonucunda belirlenen kodlar sayısal verilerle ilişkilendirilmiştir. Böylece her kodun ne kadar tekrar ettiği belirlenmiştir.
2. Bir kodun sıklığı N (kişi sayısı) ile belirtilmiştir.

e. Verilerin sunumu

1. Analiz sonuçları, frekans ve yüzde dağılımları ile tablolar halinde sunulmuştur.
2. Sayısal veriler, öğretmen adaylarının anlattıkları ile desteklenerek daha zengin bir bağlamda yorumlanmıştır.
3. İçerik analizi sonucunda elde edilen temalar ve alt temalar, sayısal verilerle bütünleştirilmiştir.
4. Bu süreçte, verilerin analizi ve yorumlanması aşamalarında dikkat edilen hususlar aşağıda özetlenmiştir:
 - Verilerin doğruluğunu ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla tüm analizler iki kez gözden geçirilmiştir.
 - İçerik analizi sırasında ortaya çıkan her bir temanın, sayısal verilerle tutarlılığı kontrol edilmiştir.
 - Nicel ve nitel veriler, öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişim yeterliklerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmek amacıyla ortak tablolarda verilmiştir.

Araştırma Etiği

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Veriler, bilgilendirilmiş gönüllü olur/onam formunun imzalayan ve araştırmaya gönüllü katıldığını beyan eden kişilerden toplanmıştır.

Sami BASKIN, Zehra GEDİKLİ

Türkçe öğretmeni adaylarının kişisel ve mesleki gelişim yeterlikleri üzerine bir değerlendirme

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 16.05.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 08.50.

BULGULAR

1. Aşağıda «Türkçe öğretmenliğini severek yaparım.» ifadesine yönelik Türkçe öğretmeni adaylarının katılım durumları yer almaktadır. Türkçe öğretmenliğini severek yaparım/yapacağım diyen Türkçe öğretmeni adaylarının oranı %22,2 (Katılıyorum.) ve %61,1 (Tamamen katılıyorum.) ile toplamda %83,3'tür. %83,3'lük oranı ortaya çıkaran Türkçe öğretmenliğini sevme nedenleri ise sayısal verileri içeren tablonun altında verilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3*Türkçe Öğretmenliğini Severek Yapma*

Sıra	Konu	Kesimlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesimlikle katılıyorum.
1	Türkçe öğretmenliğini severek yaparım.	%2,7	%8,3	%5,5	%22,2	%61,1
Tema	Kategori	Kod				
Türkçe öğretmenliğini sevme nedenleri	İçsel nedenler (%27,27)	Akıllarına gelen güzel şeyleri sorgulamadan anlatan öğrenciler yetiştirmek istediğim için bu işi severek yaparım. (N2)				
		Türkçe öğretmeni olmak benim en büyük hayalimdi. (N4)				
		Severek yaparım. (N3)				
	Dışsal nedenler (%72,72)	Türkçe dersi disiplinler arası bir ders olduğu için onu severek yaparım. (N2).				
		Alan eğitimimin yeterli olduğumu düşündüğüm için bu mesleği severek yaparım. (N2)				
		Üniversitede aldığım eğitim benim öğretmenlik mesleğini severek yapmama vesile oldu. (N3)				
		Türkçe dersi diğer dersleri içerdiği için onu severek yaparım. (N4).				
		Türkçe dersi bilgi aktarımından ziyade değer aktarımı sağlayan bir ders olduğu için bu mesleği yapmayı severim. (N2)				
		Mesleğini severek icra eden öğretmenlerin öğrencilerine katkılarının büyük olduğunu gördüğüm için bu işi severek yaparım. (N2)				
		Öğretmenlik uygulamasındaki rehber öğretmenimin tutum ve davranışları bu işi severek yapmamda etkili oldu. (N2)				
Şimdiye kadarki Türkçe öğretmenlerimin tutumları bana bu mesleği sevdirdi. (N4)						
Öğretmenlik uygulamasında yaptırduğum etkinlikler bana keyif verdi. (N2)						
Şimdiye kadar almaktan en hoşlandığım ders Türkçe dersi idi. (N3)						

Öğretmen adaylarının Türkçe öğretmenliğini severek yapma nedenlerine yönelik nitel veriler, içsel ve dışsal faktörler biçiminde iki kısımda ele alınmıştır. İçsel faktörler öğretmen adaylarının kendilerinden kaynaklananlardır. Dışsal faktörler ise öğretmen adaylarını etkileyen süreçler, öğretmenler veya onların aldıkları eğitim gibi kendilerinin dışındaki etmenlerdir.

Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliğini sevme nedenlerinin önemli bir kısmı (%72,72) dışsal faktörlerden oluşmaktadır. Bu dışsal faktörlerin öne çıkanları; ortaöğretimdeki tecrübeler (öğretmenlerinden etkilenme, bu dersi sevme vb.), Türkçe dersinin içeriği, üniversite eğitimi ve öğretmenlik uygulamasındaki yaşantılar ön plana çıkmaktadır. İçsel faktörlerde (%27,27) ise öğretme isteği ve hayalini gerçekleştirme ön plana çıkmaktadır.

2. «Türkçe öğretmenliğini isteyerek yaparım.» ifadesine yönelik Türkçe öğretmeni adaylarının katılım durumları incelendiğinde Türkçe öğretmenliğini isteyerek yaptığını/yapacağını belirtenlerin oranı %22,2 (Katılıyorum.) ve %58,3 (Tamamen katılıyorum.) ile toplamda %80,5'tür. Severek yapmayacağını ifade eden öğrencilerse %5,5 (Kesinlikle katılmıyorum.) ve %8,3 (Katılmıyorum.) ile toplamda %13,8'dir.

Tablo 4

Türkçe Öğretmenliğini İsteyerek Yapma

Sıra	Konu	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.
2	Türkçe öğretmenliğini isteyerek yaparım.	%5,5	%8,3	%5,5	%22,2	%58,3
Tema	Kategori	Kod				
Türkçe öğretmenliğini isteyerek yaparım.	İçsel nedenler (%53,57)	Ders anlatmak ve bir şeyler öğretmek beni güdülüyor. (N5) Kendilerini iyi anlatabilen öğrenciler yetiştirmek için onların kelime hazinesi geliştirmek istiyorum. (N4) Öğretmenlik uygulamasında yaptırdığım etkinlikler bana keyif verdi. (N7) Etkinliklerin çocukların istekliliğini arttırdığını görmek beni mutlu ediyor. (N3)				
	Dışsal nedenler (%34,78)	Öğretmenlik uygulamasındaki öğrenci dönütleri beni yüreklendi. (N7) Staj döneminde asıl yapmam gereken mesleğin bu olduğunu anladım. (N5) Öğretmenlik uygulamasındaki rehber öğretmenimin dönütleri benim öğretmenlik mesleği ile ilgili görüşmelerimi olumlu yönde değiştirdi. (N4)				

Öğretmen adaylarının Türkçe öğretmenliğini isteyerek yapacak olmalarına dair verdikleri yanıtlar içsel ve dışsal nedenler olacak şekilde iki grupta toplanmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliğini isteme nedenlerinin önemli bir kısmı (%53,57) içsel faktörlerden kaynaklanmaktadır. Türkçe öğretmeni adayları, işlerini iyi yaptıklarında kendilerini güdülenmiş, mutlu ve keyifli hissedeceklerini düşünmektedir. Dışsal nedenlerde (%34,78) ise öğretmenlik uygulamasındaki yaşantılar ön plana çıkmaktadır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasında ders anlattıktan sonra öğrencilerinden aldıkları dönütler, uygulamalardaki rehber öğretmenlerin verdiği yönlendirmeler ve öğretmenlik uygulamasındaki diğer tecrübeler dışsal nedenler arasında en çok üzerinde durulan konular olmuştur.

3. Araştırmada, "Paydaşlardan (akran, akademisyen, Türkçe öğretmeni ve yöneticiler gibi) gelen görüş ve önerilerden de yararlanarak öz değerlendirme yaparım." ifadesine yönelik Türkçe öğretmeni adaylarının katılım durumları incelenmiştir. Katılımcıların %39'u "Katılıyorum" ve %50'si "Tamamen katılıyorum" demiş ve toplamda %89'u bu ifadeye olumlu görüş bildirmiştir. Olumsuz görüş bildiren öğrencilerin oranı ise, %0 (Kesinlikle katılmıyorum) ve %2,7 (Katılmıyorum) olmak üzere toplamda %2,7'dir. Bu sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5**Paydaşlardan Gelen Görüş ve Önerilere Açık Olma**

Sıra	Konu	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.
3	Paydaşlardan (akran, akademisyen, Türkçe öğretmeni ve yöneticiler gibi) gelen görüş ve önerilerden de yararlanarak öz değerlendirme yaparım.	%0	%2,7	%8,3	%39	%50
Paydaşlardan gelen görüş ve önerilere açık olma	Tema	Kategori	Kod			
		Akademisyenler (%19,99)	Dersime giren öğretmenlerimin (akademisyenlerin) ders anlatış şekli, kelimeleri telaffuz ediş şekli, bizlerle kurduğu iletişim vb. şeylere dikkat ederek kendimi değerlendiriyorum. (N3) Stajda yaptığımız anlatımların değerlendirilmesi ile ortaya çıkan durumları dikkate alırım. (N2) Hocalarımın önerdiği kaynakları okurum ve kendimi geliştirmeye özen gösteririm. (N2)			
		Öğretmenlik uygulamasındaki öğretmenler (%14,28)	Staj okulumdaki rehber öğretmenimin uyarını dikkate alırım ve öz değerlendirme yaparım. (N2) Staj okulumdaki rehber öğretmenimin geri bildirimlerini dikkate alarak eksik ve hatalı yönlerimi gidermeye özen gösteririm. (N3)			
		Akranlar (%8,57)	Kendi hatalarımı söyleyen arkadaşlarımların sözlerini bir süzgeçten geçirir, hatalarımı düzeltmeye odaklanırım. (N3)			
		Ders anlatacağı öğrenciler (%11,42)	Öğrencilerden aldığım dönütler benim için kıymetlidir. (N4)			
		Öz eleştiri yapanlar (%8,57)	Dersin bitiminde kendi eksikliklerimi not almaya özen gösteriyorum. (N3)			
		Kaynağı belli olmayanlar (%37,14)	Olumlu ve olumsuz eleştirileri her zaman dikkate alırım. (N7) Kendimi geliştirmeyi ve öz eleştiri yapmayı seven birisi olarak benden tecrübeli ve yetkin birilerinin önerilerini göz önünde bulundururum. (N4) Paydaşlardan öneriler alırım. (N1) Her konuda olmasa da başkalarının görüşlerini dinlemeye özen gösterir ve faydalı şeyleri yapmaya çalışırım. (N1)			

Öğretmen adaylarından alınan dönütlere bakıldığında onların eleştiriye ve gelişime açık oldukları görülmüştür. Onlardan bir kişi hariç herkes, gelen eleştirileri dikkate alacağını belirtmiştir. Öğretmen adaylarının genellikle kendilerini yetiştiren akademisyenleri, öğretmenlik uygulamasında kendilerine rehberlik eden öğretmenleri, hitap ettikleri öğrencileri ve akranlarını dikkate aldığı görülmüştür. Bunun yanında az miktarda da olsa (%8,57) kendi yaptıklarını gözden geçirme ve hatalarından ders çıkarma eğiliminde olan Türkçe öğretmeni adayları da vardır.

4. Araştırmada, "Kişisel yönden kendimi geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunurum." ifadesine yönelik Türkçe öğretmeni adaylarının katılım durumları incelenmiştir. Katılımcıların toplamda %63,8'i (%36,1 "Katılıyorum", %27,7 "Tamamen katılıyorum") bu ifadeye olumlu yanıt vermiştir. Katılmayan Türkçe öğretmeni adaylarının oranı toplamda %16,5'tir (%2,7 "Kesinlikle

katılmıyorum”, %13,8 “Katılmıyorum”). %19,4 oranında öğrenci ise ortalama bir tutum sergilemiştir. Bu sonuçlar Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6*Kişisel Gelişim Faaliyetlerine Katılma*

Sıra	Konu	Kesimlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesimlikle katılıyorum.
4	Kişisel yönden kendimi geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunurum.	%2,7	%13,8	%19,4	%36,1	%27,7
Tema	Kategori	Kod				
	Kuşisel gelişim faaliyetlerine katılma	Eğitsel faaliyetler (%31,81)	Eğitim Zirvesi adında bir faaliyete katıldım. (N4) Çocuk psikoloji, çocuk gelişimi seminerlerine katıldım. (N1) Yazarlık atölyesi gibi çeşitli eğitsel faaliyetlere katıldım. (N1) Diksiyon kursuna gittim. (N5) Diksiyon eğitimine yönelik konferansa katıldım. (N1) İletişim ve beden dili ile ilgili çeşitli seminerlere katıldım. (N1) Eğitim seminerlerine katıldım. (N1)			
Kültürel faaliyetler (%68,18)		Yeşilay kulübüne katılım gösterdim. (N1) Acil ve ilk yardım eğitimi aldım. (N1) Kitap okuma halkalarına katıldım. (N2) Kitap tahlilleri seminerine katıldım. (N2) Dijital ortamda sertifika veren programları takip ediyorum. (N1) Resim atölyesine katıldım. (N1) İşaret dili kursuna gittim. (N2) Pasta yapma kursuna gittim. (N1) Kendimi geliştirmek için İngilizce eğitimi alıyorum. (N4) F klavye kursuna katıldım. (N1) Üniversitede gerçekleşen konferans ve seminerleri takip ediyorum. (N4). Yüz okuma fizyonomisi kursuna katıldım. (N1) Yaşam ve kuantum koçluğu kursuna katıldım(N1) Tiyatroya gittim. (N1) Osmanlıca kursuna gittim. (N2) Çevrim içi çocuk edebiyatı ve drama seminerlerine katıldım. (N1) KYK bünyesinde açılan (edebiyat, yazarlık, kokulu taş vb.) kurslara katıldım. (N4)				

Öğretmen adaylarının kişisel gelişimlerine dikkat ettikleri görülmüştür. Onlar verdikleri yanıtlarda ya KYK, Eğitim Fakültesi veya Gençlik Merkezlerinin seminer ve kurslarına ya da çevrim içi sunulan etkinliklere katıldıklarını belirtmişlerdir. KYK, Eğitim Fakültesi veya Gençlik Merkezlerinin seminer ve kursları ücretsiz olduğu için, çevrim içi etkinlikler ise kendilerine zaman ve mekân avantajı sağladığı için tercih edilmektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının katıldıkları faaliyetlerden doğrudan öğretmenliklerine etki edecek olanlar eğitsel faaliyetler, kendilerini sosyal ve kültürel açıdan zenginleştirecek olanlar ise

kültürel faaliyetler olarak değerlendirilmiştir. Bu tasnife göre eğitsel faaliyetler içinde diksiyon kursu (N5) ve Eğitim Zirvesi isimli etkinliğe katılmak (N4) ön plana çıkmaktadır. Eğitim Zirvesi; eğitim ortamı, iletişim becerileri, farklı zekâ türleri gibi konularda katılımcılara tecrübe edinmelerini sağlayan bir seminer çeşididir. Kültürel faaliyetlerde ise lisans sonrası için hazırlık yapmak amacıyla İngilizce öğrenme (N4), üniversitenin (N4) veya KYK yurtlarının (N4) organize ettiği seminer ve konferanslar çokça tercih edilmektedir.

5. Araştırmada, "Mesleki yönden kendimi geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunurum." ifadesine yönelik Türkçe öğretmeni adaylarının katılım durumları incelenmiştir. Katılımcıların %47,1'i (%24,9, "Katılıyorum", % 22,2'si "Tamamen katılıyorum") bu ifadeye olumlu yanıt vermiştir. Katılmayan Türkçe öğretmeni adaylarının oranı %8,3 (Kesinlikle katılmıyorum) ve %16,6 (Katılmıyorum) olmak üzere toplamda %24,9'dur. %27,7 oranında öğrenci ise ortalama bir tutum sergilemiştir. Bu sonuçlar Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7
Mesleki Gelişim

Sıra	Konu	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.
5	Mesleki yönden kendimi geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunurum.	%8,3	%16,6	%27,7	%24,9	%22,2
Tema	Kategori	Kod				
Mesleki gelişim	Kurslar/Seminer (%65,38)	Eğitim Zirvesi adlı kursta birden fazla hocadan ders aldım. (N4) Diksiyona yönelik bir kursa katıldım. (N4) Geleceğin Öğretmenlerin Zirvesine adlı seminere katıldım. (N2) Eleştirel okuma ve düşünme çalışmaları webinarına katıldım. (N1) İletişim ve Sosyal Beceriler webinarına katıldım. (N1) Öğretmenlikle ilgili seminerlere katılmaya özen gösteririm. (N3) Drama ile ilgili bir kursa katıldım. (N1) Kitap kulübü, yazarlık kursu gibi etkinliklere katıldım. (N1)				
	Konferans/Sempozyum (%23,07)	Türkçe eğitimi ile ilgili sempozyumlara/konferanslara katıldım. (N5) Beden diline yönelik bir konferansa katıldım. (N1)				
	Video paylaşım uygulamaları (%11,55)	YouTube'da yapılan bazı yayınları takip etmekteyim ve araştırmalar yapmaktayım. (N3)				

Mesleki gelişim durumları incelendiğinde, Türkçe öğretmeni adaylarının genellikle üniversite tarafından yapılan ücretsiz etkinliklere (seminer, sempozyum, konferans vb.) ilgi gösterdiği görülmüştür. Bunun yanında KYK, Halk Eğitim Merkezi gibi kurumların öğretmenlik mesleğiyle ilgili faaliyetlerine katıldıkları görülmektedir. Bir kısım öğretmen adayı da çevrim içi olarak düzenlenen webinarlara veya video paylaşım uygulamalarına yönelmiştir. Bu faaliyetlerin arasında kurslar/seminer (%65,38) en çok tercih edilen eğitici süreçler olmuştur.

6. Türkçe öğretmeni adaylarının neredeyse tümü (%97'si) kişisel bakımlarına özen gösterdiğini ifade etmiştir. Bu konuya da dair bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8**Kişisel Bakımına Özen Gösterme**

Sıra	Konu	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.
6	Kişisel bakımına özen gösteririm (saç, sakal, kıyafet vb.).	%2,7	%0	%0	%13,8	%83,3
Kuşisel bakımına özen gösterme	Tema	Kategori	Kod			
		Cilt bakımı (%19,71)	Cilt bakımı, makyaj, kişisel temizlik gibi bana kendimi iyi hissettiren her türlü bakıma özen gösteririm. (N2) Cilt bakımına özen gösteririm. (N9) Tırnak ve yüz bakımına önem veririm. (N3)			
		Koku (%5,63)	Güzel kokulara özen gösteririm. (N4)			
		Giyim (%36,61)	Kıyafetlerimin temiz, ütülü olmasına dikkat ediyorum. (N9) Sade giyinmeye özen gösteririm. (N1) Temiz kıyafetler konusunda oldukça titizim. (N8) Kıyafetlerime dikkat ederim. (N5) Kıyafet aslında insanın kişiliğidir, bizi yansıtır. (N1) Güzel giyinmek hem kendime hem de gittiğim yerdeki insanlara saygıyı ifade eder. (N1) Kılık-kıyafetimin görünümünün özel görünmesine dikkat ederim. (N1)			
		Dış görünüm (%22,53)	Hijyene özen gösteririm. (N1) Fiziksel duruşuma dikkat ederim. (N1) Görünüşümü güzelleştirmeye çalışırım. (N1) Temiz bir görünüme sahip olmak için her şeye özen gösteririm. (N2) Mor saçlarıma özen gösteririm. (N1) Saç, fön, gömlek, koku, ayakkabı. (N1) Saç, sakallarımın uzamamasına dikkat ederim. (N1) Saçlarımlın bakımlı olmasına özen gösteririm. (N6) Saçlarımlın temiz ve tenimin kokmamasına dikkat ederim. (N2)			
		Meslekle ilgili özen (%14,08)	Bir öğretmene yakışacak şekilde kişisel bakımına dikkat ediyorum. (N6) Öğrenciye rol model olduğumu unutmam. (N2) Yere, zamana ve duruma uyum sağlarım. (N1) Öğretmenlik mesleğini değerli bir meslek olarak görüyorum, değer verdiğim bir mesleği yapıyorken de kişisel bakımına özen göstermem bir nevi görevimdir. (N1)			
		Diğer (%1,40)	Diş sağlığıma ve bakımına dikkat ederim. (N1)			

Kişisel bakımla ilgili soruya verilen yanıtlar incelenip tematik olarak sınıflandırıldığında öğretmen adaylarının en çok giyim (%36,61), dış görünüm (%22,53) ve cilt bakımına özen gösterdikleri tespit edilmiştir. Giyim konusunda temiz kıyafetler (N8), dış görünümde saçların bakımlı olması (N6), cilt bakımında ise genel anlamda bir cilt bakımından (N9) en fazla bahsedildiği görülmüştür.

7. Türkçe öğretmen adayları açısından «Sağlığıma özen gösteririm.» diyenlerin oranı oldukça yüksektir. Türkçe öğretmen adaylarının %50'si «Katılıyorum.» ve %33'ü «Tamamen katılıyorum.» cevabını vermiştir. Bu oran (%83), Türkçe öğretmen adaylarının sağlıklarına önem verdiklerini açıkça göstermektedir.

Tablo 9*Sağlığa Özen Gösterme*

Sıra	Konu	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.
7	Sağlığıma özen gösteririm (Ağız sağlığı, beslenme, uyku vb.).	%2,7	%5,4	%8,3	%50	%33,3
Sağlığa özen gösterme	Beslenme (%24,52)	Abur cubur yerine meyve yemeyi tercih ederim. (N1)				
		Beslenmeme dikkat ederim. (N7)				
		Beslenmeye çok dikkat edemiyorum. (N2)				
		Yediklerime içtiklerime dikkat ederim. (N2)				
		Kahvaltıma çok dikkat ederim. (N1)				
	Uyku (%33,96)	Günlük düzenli olarak yedi saat uyumaya özen gösteririm. (N1)				
		Uyku ve beslenmeye dikkat ederim. (N6)				
Uykuma dikkat ederim. (N9)						
Ağız-Diş sağlığı (%33,96)	Günlük düzenli olarak yedi saat uyumaya özen gösteririm. (N1)					
	Uyku ve beslenmeye dikkat etmiyorum. (N2)					
Spor ve fiziksel aktivite (%3,77)	Ağız sağlığına dikkat ederim. (N15)					
	Her gün dişlerimi fırçalarım. (N3)					
Diğer sağlık konuları (%9,43)	Bedensel ve zihinsel verimlilik için spor yaparım. (N1)					
	Haftada en az iki halı saha maçı yaparak spor ihtiyacımı karşılarım. (N1)					
	Gözlerimin sağlığına dikkat ederim. (N1)					
Sağlığıma dikkat ederim. (N3)						
Sağlığımla ilgili sorunları ertelemeyen hemen bir sağlık kurumuna giderim. (N1)						

Türkçe öğretmen adaylarının sağlığa dikkat etme konusundaki özenleri tematik olarak sınıflandırılmıştır. Buna göre öğretmen adaylarının en çok ağız-diş sağlığı (%33,96) ve uyku (%33,96) konularında hassas oldukları görülmüştür. Bunun yanında beslenme (%24,52) de öğretmen adaylarının önem verdiği bir diğer sağlık konusudur. Türkçe öğretmen adaylarında sadece 2'sinin düzenli olarak bir spor aktivitesine katılıyor olması ise olumsuz anlamda dikkat çekici bir durumdur.

8. Öğretmen adayları «Kültürel etkinliklere katılıyorum.» maddesine Türkçe öğretmen adaylarının %41,6'si «Katılıyorum.» ve %33,3'ü de kesinlikle «Katılıyorum.» cevabını vermiştir. Bu, Türkçe öğretmen adaylarının %74,9 oranında kültürel etkinliklere katıldığı anlamına gelmektedir. Konuyla ilgili bulgular Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10**Kültürel Etkinliklere Katılma**

Sıra	Konu	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.
8	Kültürel etkinliklere katılım (Müze, tarihi mekân, sanat galerisi, doğa gezileri, şöenler vb.).	%2,7	%5,4	%16,6	%41,6	%33,3
Tema	Kategori	Kod				
Kültürel etkinliklere katılma	Gezi (%87,5)	Doğa gezilerine katılmaktan hoşlanıyorum. (N3)				
		Müze, tarihi mekân ve doğa gezilerine katılmaktan hoşlanırım. (N14)				
		Müze gezmekten hoşlanırım. (N6)				
		Şehrin imkânları dâhilinde müze, tarihi mekân gezileri gerçekleştirdim. (N2)				
		Tarihi mekânlara çok ilgi duyuyorum. Her tarihi mekânı görmek istiyorum. (N4)				
		Tarihi müzelere ve sanat galerilerine katılmak benim için eğlenceli birer kültürel etkinliktir. (N1)				
Şöen/Eğlence (%7,5)	Kampüste olan bazı şöenlere. (Nevruz şöeni, Türk dünyası buluşması, Erasmus Days vb.) katıldım. (N3)	Göbeklitepe'ye gittim, çok hoşuma gitti. (N1)				
		Şehir şehir gezmek yapmaktan hoşlandığım bir etkinliktir. (N1)				
Tiyatro/Gösteri (%5)	Tiyatroya gitmeyi seviyorum. (N2)	Tarihi yerleri gezerek okuduğum şehri tanıdım. (N2)				
		Gezdiğim yerlerin hikâyelerini gözlerimle görmek beni heyecanlandırır. (N1)				

Anadolu şehirlerindeki kültürel etkinliklerin sınırlılıkları Türkçe öğretmeni adaylarının yanıtlarına yansımıştır. Kültürel faaliyet dendiğinde sinema, konser, tartışma platformları, okuma grupları gibi etkinliklerin hiçbirine değinilmemesi şehirdeki imkânların sınırlılıklarından olmalıdır. Öğrenciler, Anadolu şehirlerinde müzelere (ki sayıları ve kapsamaları oldukça sınırlıdır), tarihi yapılarla ve doğa gezilerine katılarak kültürel birikimlerini zenginleştirmeye çalışmaktadır. Türkçe öğretmeni adayları da kültürel etkinlikler açısından en çok gezilere (%87,5) vakit ayırmıştır. Şöen/Eğlence (%7,5) ve Tiyatro/Gösteriler (%5) sınırlı da olsa Türkçe öğretmeni adaylarının kültürel birikimlerine katkı sağlamaktadır.

9. Öğretmen adayları «Sanatsal etkinliklere katılım.» maddesine %38,8 oranında «Katılıyorum.» ve %24,9 oranında da kesinlikle «Katılıyorum.» cevabını vermiştir. %63,7 oranındaki bu olumlu dönüte ait detaylar Tablo 11'de vermişlerdir.

Tablo 11**Sanatsal Etkinliklere Katılma**

Sıra	Konu	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.
9	Sanatsal etkinliklere katılım (Resim, çini, origami, maket, koro, şiir seslendirme, sunuculuk, konferans, mülakat, yazı yazma yarışmaları, tiyatro vb.).	%8,3	%13,8	%13,8	%38,8	%24,9
Sanatsal etkinliklere katılım	Tema	Kategori	Kod			
	Kurslar (%10,86)	Yarışmalar / gösteriler (%60,86)	Çini, origami ve tiyatroya bayılırım. (N2)			
			Ebru yapmayı öğrendim. (N1)			
			Resim kursuna katıldım. (N1)			
			Diksiyon çalışmalarına katılmayı severim. (N1)			
Konferans / Dinleti (%21,73)	Bireysel uğraşlar (%6,52)	Koro, resim ve şiir gibi faaliyetlere katıldım. (N2)				
		Peygambere mektup yarışmasına katıldım. (N1)				
		Resim sergilerine gitmeyi severim. (N3)				
		Sinemaya gitmekten hoşlanırım. (N1)				
		Sunuculukla ilgili faaliyetler gerçekleştirdim. (N2)				
		Tiyatroya gitmeyi severim. (N7)				
		Şiir okuma seçmelerine katıldım. (N1)				
		Şiir ve koro etkinliklerine katılmaya çalışırım. (N6)				
		Tiyatroda rol almaktan keyif alıyorum. (N1)				
		Şiir, münazara gibi sanatsal etkinliklere katılmaktan mutlu olurum. (N1)				
Şiir, tiyatro ve yazı yazma etkinliklerine katılmayı severim. (N2)						
Youtube üzerinden şiir ve resim yarışmalarına katılım. (N1)						
Konferanslara katılmayı severim. (N5)						
Şiir dinletilerine katılmayı severim. (N4)						
Yazarlarla ilgili sempozyum, konferanslar ve toplantılara katılmaya severim. (N1).						
Maket yapmaktan hoşlanırım. (N1)						
Resim yapmaktan hoşlanırım. (N1)						
Şiir yazmayı ve seslendirmeyi severim. (N1)						

Türkçe öğretmeni adaylarının sanatsal etkinliklere katılımı tematik olarak sınıflandırıldığında şu bulgulara erişilmiştir: yarışmalar / gösteriler (%60,86), konferans / dinleti (%21,73) ve kurslar (%10,86) ve bireysel uğraşlar (%6,52). Öğretmen adayları kurslar konusunda en çok bireysel gelişim/hobi mahiyetindeki çini, origami ve tiyatroya ilgi göstermektedir. Onlar, tiyatro izlemekte ve şiir-koro etkinliklerinde bulunmakta veya konferanslara katılmaktadır.

10. Öğretmen adayları «Mesleki etik ilkelere uyararak mesleki bağlılığımı/saygınlığımı korurum.» maddesine %91,5 oranında olumlu cevap vermişlerdir. Bu cevapların %13,8'i «Katılıyorum.» ve %77,7'si de «Kesinlikle katılıyorum.» biçiminde olmuştur. Konuyla ilgili detaylı bulgular Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12**Mesleki Etik İlkelerine Uyuma**

Sıra	Konu	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.
10	Mesleki etik ilkelere uyararak mesleki bağlılığımı/saygınlığımı korurum.	%2,7	%0	%2,7	%13,8	%77,7
	Tema	Kategori	Kod			
	Mesleki etik ilkelere uyuma	Öğrencilerle ilişkiler (%84,50)	Argo ve diğer kötü kullanımlardan uzak dururum. (N1)			
			Gizlilik ve eşitlik gibi değerler benim için vazgeçilmezdir. (N9)			
			Kişilik haklarına, farklı inanç ve değerlere saygı benim için esastır. (N5)			
			Özel hayatımdaki sorunları okula geldiğimde geride bırakırım. (N1).			
			Samimiyim ama bunun da sınırları vardır, aşırılığa kaçmam. (N1)			
			Rol model olduğumu unutmam. (N2)			
			Öğrencilere karşı dikkatli davranırım. (N1)			
			Öğrencilere karşı adil olmaya çalışırım. (N12)			
			Öğrenciler arasında ayırım yapmıyorum. (N5)			
			Öğrenciler arasında eşitlik, sevgi ve saygı ilkelerine uyumaya çalışacağım. (N3)			
	Kişisel alana saygı gösterecek nitelikte davranışlar sergilerim. (N5).					
	Öğrencilere yaklaşımında seviyeyi korumaya çalışırım. (N5)					
	Öğrenciyi okuldan uzaklaştıracak kırıncı söz ve davranışlardan uzak dururum. (N1)					
	Öğretmenle öğrenci arasında yakınlık kadar mesafe de olmalıdır. (N5).					
	Sevgimi eşit paylaşmaya özen gösteririm. (N2)					
	Sınıf atmosferini korurum. (N1)					
	Öğrencilerimi öğrenme ortamına teşvik etmek için alternatif yollar geliştiririm. (N1)					
	Eğitim mesleği (%8,45)	Alanımdaki yeterliliğimi geliştirmeye çalışırım. (N1)				
		Bir öğretmenin derslerine düzenli ve zamanında katılması gerektiğini düşünüyorum. (N1).				
		Görev bir sorumluluktur, bu yüzden gereği yapılmalıdır. (N1)				
		Mesleğimi icra ederken ne kendimi ne de mesleğimi kötüye kullandırtmam. (N1)				
		Öğretmenlik bana göre kutsaldır, kutsal şeyler korunmalıdır. (N1)				
		Özel günlerimde dahi hediye kabul etmeyeceğimi belirtirdim. (N1)				
	Eğitimcilerle ilişkiler (%2,81)	Meslektaşlarım, öğrencilerim ve velilerimle geçerli ilkeler doğrultusunda ilişkiler geliştiririm. (N2)				
	Velilerle ilişkiler (%2,81)	Meslektaşlarım, öğrencilerim ve velilerimle geçerli ilkeler doğrultusunda ilişkiler geliştiririm. (N2)				
	Okul yönetimi ve toplum (%1,40)	Dışarıda mesleğimin gerektirdiği gibi davranırım. (N1)				

Öğretmen adayları, Öğretmenlik Uygulaması dersini daha çok öğrencilerle ilişkiler geliştirdikleri için diğer eğitimciler, okul idaresi veya velilerle ilgili yorumlara fazla girmemişlerdir. Öğretmen adayları öğrencilerle ilgili etik ilkelere özellikle adil olmak, eşit davranmak, gizliliğe önem vermek, öğretmen-öğrenci ilişkisinde mesafeyi korumak gibi konulara ağırlık vermiştir.

11. Öğretmen adayları «Türkiye gündemini takip ederim.» maddesine %83,3 oranında olumlu cevap vermişlerdir. Bu cevapların %47,2'si «Katılıyorum.» ve %36,1'i de «Kesinlikle katılıyorum.» biçiminde olmuştur. Konuyla ilgili detaylı bulgular Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13*Türkiye Gündemini Takip Etme*

Sıra	Konu	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.
11	Türkiye gündemini takip ederim.	%5,4	%0	%11,1	%47,2	%36,1
Tema	Kategori	Kod				
Türkiye gündemini takip etme	Takip edilen gündem konuları (%44,23)	Eğitim konularını takip etmeyi severim. (N4)				
		MEB duyurularına bakıyorum. (N4)				
		En çok siyasi haberleri takip ederim. (N3)				
		Günlük yaşamımızı etkileyen sağlık, ekonomi vb. konuları takip ederim. (N4)				
		Spor, eğitim ve sağlık konularını takip ederim. (N2)				
Gündemi takip etme araçları (%5,76)	Spor, güncel olaylar ve ekonomiyi takip ederim. (N4)					
	Teknoloji ve ekonomi konularını takip ederim. (N2)					
Gündemin takip edilme nedenleri (%28,84)	Sosyal medya ve diğer mecralardan güncel olayları takip ederim. (N1)					
	Tweetlerden gündemi takip ederim ve destek olması gereken bir durum varsa desteklerim. (N2)					
	Farkındalığımı geliştirmek için gündemi takip ediyorum. (N2)					
	Geleceğim için gündemi takip ederim. (N2)					
	Mesleğimin amaçlarından biri olarak gördüğüm için gündemi takip ederim. (N1)					
Diğer (%21,15)	Olan bitenleri anlamak için gündemi takip ederim. (N5)					
	Habersiz kalmamak ve konuşmamak adına gündemi takip ediyorum. (N1)					
	Öğretmenlerin örnekleri güncel olmalı ve hayattan kopuk olmamalıdır. Bu yüzden haberleri takip ediyorum. (N1)					
	Ülkede olan gelişmelerden haberdar olmak beni mutlu ediyor. (N1)					
	Yaşadığım çağın bilgi ve diğer aktarımından yararlanmak amacıyla gündemi takip ederim. (N1)					
Diğer (%21,15)	Yaşanan olaylar bana örnek olur ve model olur. (N1)					
	Günlük olarak her gün yatmadan önce haber okurum. (N1)					
Türkiye gündemini takip ederim. (N10)						

Öğretmen adayları özellikle MEB duyurularını, ülkenin sosyo-ekonomik durumunu, güncel olayları takip etmektedir. Bunu da kendi geleceklerini planlama, farkındalıklarını arttırma, olup biteni anlama gibi nedenlerle gerçekleştirmektedirler. Öğretmen adaylarının haber kaynaklarında sosyal medya ve özellikle eski adıyla Twitter ön plana çıkmaktadır.

12. Öğretmen adayları «Dünya gündemini takip ederim.» maddesine %52,7 oranında olumlu cevap vermişlerdir. Bu, öğretmen adaylarına sorulan sorular içinde en düşük oranda cevaplanan

2. durumu ortaya çıkarmıştır. Öğretmen adaylarının dünya gündemini takip etme konusu ile ilgili cevapları incelendiğinde şöyle bir tablo ortaya çıkmıştır:

Tablo 14*Dünya Gündemini Takip Etme*

Sıra	Konu	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.
12	Dünya gündemini takip ederim.	%5,4	%5,4	%36,1	%33,3	%19,4
Tema	Kategori	Kod				
Dünya gündemini takip etme	Takip Edilen gündem konuları (%55,81)	Güncel olayları takip ederim. (N4)				
		Sağlık haberlerini takip ederim. (N2)				
		Uluslararası siyaset konularını takip ederim. (N1)				
		Uluslararası spor haberlerini takip ederim. (N4)				
		Siyasi ve sosyal olaylar daha çok dikkatimi çeker. (N1)				
		Dünya gündeminde savaşları takip ediyorum. (N5)				
		Dünyadaki ekonomik gelişmeler dikkatimi çekiyor. (N5)				
Gündemi takip etme araçları (%4,65)	Dünyada gerçekleşen olayların ülkemize yansımalarının kaçınılmaz bir durum olduğunu düşünerek olan biteni bilmek için takip ederim. (N1)					
	Çeşitli sosyal medya araçlardan gündemi takip ederim. (N1) Twitter başlıca haber takip aracımdır, ben de orada paylaşımda bulunuyorum. (N1)					
Gündemin takip edilme nedenleri (%34,88)	Bir öğretmen olarak güncel bilgilere sahip olmak ve bunları aktarmak için dünya gündemini takip ederim. (N2)					
	Daha çok bilim ve sanat alanlarındaki gelişmeleri takip etmek için dünya gündemini takip ederim. (N1)					
	Dünya gündemini daha çok ülkeler arası siyasi ilişkileri anlamak için takip ederim. (N2)					
	Türkiye'nin geleceği ve bizim geleceğimiz için dünya gündemini takip ederim. (N1)					
	Dünyadaki krizleri anlamak için gündemi takip ediyorum. (N3)					
	Fikir sahibi olmak için dünya gündemini takip ederim. (N1)					
	Genel bir bakış açısına sahip olmak için farklı kültürleri takip etmeyi severim. (N1)					
Diğer (%4,65)	İcatları ve yenilikleri takip etmek için dünya gündemini takip ediyorum. (N1)					
	Teknolojik gelişmeleri anlamak için takip ederim. (N2)					
Diğer (%4,65)	Dünya gündemini Türkiye gündemine nazaran daha az takip ediyorum. (N1)					
	Pandemi süreci dünya gündemini takip etmeme neden oldu. (N1)					

Türkçe öğretmeni adayları dünya gündemine dair soruda en çok takip ettikleri konuları (%55,81) belirtmişlerdir. Onlar; siyasî gelişmeler, ekonomi, güncel olayları sıklıkla takip etmektedir. Öğretmen adayları; genellikle dünyadaki krizleri anlamak, güncel bilgilere sahip olmak ve teknolojik gelişmelerden haberdar olmak için dünya gündemini takip etmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Günümüzde öğretmen yetiştirme görevi kanunen üniversitelerdeki eğitim fakülteleri eliyle yürütülmektedir ancak 1982 yılına kadar bu görevi T.C. Millî Eğitim Bakanlığı sürdürmüştür. Öğretmenlerin mesleki gelişimi ise halen T.C. Millî Eğitim Bakanlığının görev ve sorumlulukları arasında yer almaktadır. Bu süreçte Bakanlık, üniversiteler başta olmak üzere çeşitli kuruluşlarla iş birliği yapmaktadır.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (ÖYGGM) tarafından mesleki gelişim başlığı altında öğretmenlere uzaktan ve yüz yüze olmak üzere birçok eğitim verilmektedir. Bu eğitimler, ilgili Müdürlüğün yetkilileri tarafından öğretmenlerin ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda planlanmaktadır. Bu bağlamda Yurtseven-Yılmaz & Gülçiçek (2022), ÖYGGM tarafından 2016 ilâ 2020 yıllarında düzenlenen 3.319 eğitimden 523 tanesine Türkçe öğretmenlerinin katılma imkânı yakaladıklarını belirtmektedir. Bu etkinliklerde 105 farklı eğitim seçeneği sunulmuştur. İlgili araştırmada Türkçe öğretmenlerine uygun olan eğitimlerden %3,81'inin mesleki bilgi, %44,76'sının mesleki beceri, %51,43'ününse tutum ve değerler yeterlik alanlarına yönelik olduğu görülmektedir. Bu eğitimlerin %27,62'sinin kişisel ve mesleki gelişim yeterliklerine yönelik olması, bu yeterliklerin geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Bu araştırma sonucunda öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişim yeterlik göstergelerine ne ölçüde sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca elde edilen sonuçlardan yola çıkılarak bazı önerilerde de bulunulmuştur.

1. Öğretmen adaylarının mesleği severek yapacak olması önemli bir yeterlik göstergesidir. Zeybek ve Karataş (2022), öğretmen adaylarının mesleği sevmeye nedenlerinin büyük ölçüde dışsal faktörlere dayandığını ortaya koymuştur. Bu sonuç, mevcut araştırmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir. Çünkü yürütülen araştırmada da öğretmen adaylarının mesleği sevmeye nedenlerinin önemli bir kısmının (%72,72) dışsal faktörlerden oluştuğu tespit edilmiştir. Bu dışsal faktörlerin öne çıkanları; ortaöğretimdeki tecrübeler (öğretmenlerinden etkilenme, bu dersi sevmeye vb.), Türkçe dersinin içeriği, üniversite eğitimi ve öğretmenlik uygulamasındaki yaşantılardır. Söz konusu yaşantılardan öğretmenlik uygulamasına yönelik bulgular, başka araştırmalardaki (Aslan & Sağlam, 2018; Bay, Şeker, & Alisinanoğlu, 2020; Zeybek & Karataş, 2022) verilerle örtüşmektedir. Bu yüzden öğretmenlik uygulamasına yönelik uygulamaların artırılması gerekmektedir. Diğer araştırmalarda da öğretmen adaylarını derinden etkileyen bu sürecin ders saatlerinin yetersiz olduğu (Çam-Tosun, 2019), bu yüzden sürenin artırılması gerektiği (Şimşek, Alkan & Erdem, 2013; Çam-Tosun, 2019; Bay, Şeker & Alisinanaoğlu, 2020) vurgulanmıştır. Bu bağlamda, MEB okullarındaki uygulamalı derslerin artırılması gerekmektedir. Bu süreç, eğitim fakültelerine yeni başlayan öğretmen adaylarının 1. sınıftan başlayarak mezun olana kadar kademeli olarak yoğunluğu artan bir pratik yapma fırsatı olarak inşa edilmelidir.

Öğretmen adaylarının öğretmenliği sevmeye nedenlerine bakıldığında, %27,27'lik kısmın içsel nedenlerden kaynaklandığı görülmektedir. İçsel nedenler; bireyin kişisel değerleri, inançları ve motivasyonlarıyla ilgilidir. Örneğin, bazı öğretmen adayları için öğretmenlik, topluma ve gelecek nesillere katkıda bulunmanın en önemli yollarından biriyken (mesleğin kutsallığı), bazıları için çocukluk hayallerini gerçekleştirme bir fırsattır. Ayrıca, bilgiyi paylaşma ve başkalarına bir şeyler öğretme isteği (öğretme isteği), öğretmen adayları için güçlü bir motivasyon kaynağıdır. Öğretmen adaylarının sahip oldukları bilgi, beceri ve kişilik özellikleriyle kendilerini öğretmenlik mesleğine uygun ve yeterli görmeleri (kendini yeterli görme) de içsel faktörler arasında yer almaktadır. Ayrıca idealizm, yardımseverlik, yaratıcılık ve liderlik gibi kişisel özellikler de öğretmen adaylarını mesleğe çeken içsel faktörler arasında sayılabilir.

Sonuç olarak araştırma bulguları, öğretmen adaylarının mesleği sevmelerinde hem içsel hem de dışsal faktörlerin etkili olduğunu göstermektedir.

2. Türkçe öğretmen adaylarının Türkçe öğretmenliğini isteme nedenlerinin önemli bir kısmı (%53,57) içsel faktörlerden kaynaklanmaktadır. Bu içsel faktörler, öğretmenliği yapmaya iten sevgi, inanç, düşünce ve beklentilerdir. Söz konusu içsel faktörler arasında kişisel hayaller,

öğretme isteği, topluma ve gelecek nesillere katkıda bulunma arzusu gibi unsurlar yer almaktadır. Öğretmenlik mesleğinin bireysel değerlerle uyumu, mesleki tatmini ve motivasyonu artıran önemli bir faktördür (Bozbayındır, 2019). Bununla birlikte, öğretmen adaylarının mesleki tercihlerini etkileyen kültürel ve dinî faktörler de göz ardı edilmemelidir. Şahin, Kumral ve Görgülü'nün (2017) çalışması, öğretmen adaylarının mesleğe yönelik düşüncelerinin, okudukları alan ve kişisel inançlarından etkilendiğini göstermektedir. Ancak, öğretmenliğin kutsal bir meslek olarak görülmesinin tüm öğretmen adayları için geçerli ve tek belirleyici faktör olduğunu söylemek mümkün değildir. Öğretmen adaylarının mesleki motivasyonlarını anlamak için, içsel ve dışsal faktörlerin etkileşimini dikkate alan daha kapsamlı araştırmalara ihtiyaç vardır. Bu araştırmalar, öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını ve beklentilerinin daha iyi anlaşılmasına ve öğretmen yetiştirme programlarının geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

3. Araştırma bulgularına göre, Türkçe öğretmen adayları en çok kendilerinden tecrübeli ve yetkin kişilerden faydalanmak istemektedir. Bu bulgu, öğretmen adaylarının rol model seçiminde deneyim ve uzmanlığa önem verdiğini göstermektedir. Bu sonuç, Aydın ve Ok'un (2020) öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerini mentor olarak gördükleri ve onların rol model olma işlevine vurgu yaptıkları çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Ancak Sarıçoban'ın (2008) çalışmasında, öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin rol model olma konusunda yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Bu durum, öğretmen adaylarının beklentileri ile uygulama öğretmenlerinin performansı arasında bir uyumsuzluk olabileceğini düşündürmektedir.

Öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinden rol model olmalarını beklediği göz önüne alındığında, uygulama öğretmenlerinin seçiminde daha titiz davranılması ve belirli ölçütlerin geliştirilmesi önemi ortaya çıkmaktadır. Bu ölçütler, uygulama öğretmenin alan bilgisi, pedagojik bilgi, tutum ve değerler, iletişim becerileri, iş birliği ve rehberlik yetenekleri gibi unsurları içermelidir.

Öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerinin üniversite ve T.C. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenmesi gerekmektedir. Üniversiteler, kariyer merkezleri aracılığıyla öğretmen adaylarına mesleki deneyim imkânları sunabilir, mezuniyet sonrası iletişimi sürdürebilir ve akademik destek sağlayabilirler. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı ise EBA Akademik Destek Platformu gibi çevrim içi platformlar aracılığıyla öğretmenlere sürekli mesleki gelişim fırsatları sunabilir.

4. Diksiyon, katılımcılar tarafından kişisel gelişimin yanında mesleki gelişim amacıyla da alınan bir eğitim olarak görülmüştür. Ancak bu eğitimi aldığını belirten öğrenci sayısının toplamda sadece 9 olması (%25) geleceğin Türkçe öğretmenleri açısından geliştirilmesi gereken bir nitelik olarak değerlendirilebilir. Bu sonuç, Başaran ve Erdem (2009) tarafından öğretmen adaylarının güzel konuşma becerisiyle ilgili görüşlerine başvurdukları çalışmadan elde ettikleri sonuçlarla tutarlılık göstermektedir. Aradan geçen 10 yılı aşkın sürede öğretmen adaylarının diksiyon eğitiminin önemini kabul etmelerine rağmen eyleme geçmedikleri görülmektedir.

Öğretmen adaylarının kişisel yönden kendilerini geliştirmek için diksiyon dışında aldığı diğer eğitimler incelenmiştir. Ağırlıklı olarak Türkçe öğretmeni adaylarının katıldığı içeriklerin KYK yurtları, Eğitim Fakültesi ve Gençlik Merkezinde yapılan program dışı etkinlikler kapsamında olması, ilgili Türkçe öğretmeni adaylarının kolaylıkla ulaşabilecekleri kurumlar tarafından düzenlenen etkinlikleri öncelikledikleri şeklinde yorumlanabilir. Türkçe öğretmeni adaylarının; F klavye, iletişim ve beden dili, yaşam koçluğu, acil ve ilk yardım, İngilizce ve drama gibi meslek hayatlarında kendilerini doğrudan etkileyebilecek eğitimlerin yanında kokulu taş, butik çikolata, minyatür bahçe gibi içerikli eğitimleri de alması bireysel ilgi ve ihtiyaçların kişisel gelişim girişimleri açısından önemli bir değişken olduğunu göstermektedir. Uysal'a (2022) göre öğretmen adayları, genellikle akademiyle ilgili etkinliklere katılmayı istemektedir. Bu etkinliklerin içinde kültürel etkinlikler ön plana çıkmaktadır. Bu araştırmada elde edilen bulgular, Uysal'ın (2022) verileri ile örtüşmektedir. Tüm bu program dışı etkinlikler, alandaki araştırmalara (Bozpolat & Yıldız, 2020; Uysal, 2022; Uzun & Bolat, 2023) göre öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişimin yanında sosyal ve duygusal açılardan da gelişmelerine zemin hazırlamaktadır.

5. Kişisel yönden kendisini geliştirdiklerini belirten Türkçe öğretmeni adaylarının en çok katılım gösterdikleri etkinliklerin KYK, Eğitim Fakültesi veya Gençlik Merkezlerinin seminer veya kursları olması, Türkçe öğretmeni adaylarının bireysel girişimlerden ziyade bağlı oldukları kurumların rehberliğini tercih ettiklerini göstermektedir.

Kredi Yurtlar Kurumu (KYK), Türkçe öğretmeni adaylarının ders dışı zamanlarını değerlendirerek akademik ve mesleki gelişimlerine katkı sağlamak ve yeteneklerini geliştirmek amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlemeyi görevleri arasında belirtmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının ders dışında kalan zamanlarını etkili ve verimli bir kullanmak için KYK'de bu tür faaliyetlere ihtiyaç duyduklarını ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur (Aslan & Karaküçük, 1997). Bu amaç; Türkçe öğretmeni adaylarının ilgi, ihtiyaçları ve programları doğrultusunda şekillendirilebilmektedir. Böylece Türkçe öğretmeni adaylarının ders dışı etkinlik seçenekleri ve imkânları artmaktadır. Türkçe öğretmeni adaylarının gelişiminde ders dışı etkinliklerin ders içi etkinlikler kadar önemli olduğunu savunan Köse'ye (2013) göre, öğrenci ders dışı etkinlikler sayesinde formal öğretim sürecinde öğrendiklerini pekiştirir, hayatla bağını kurar ve kuramsal bilgiyi uygulamaya döker. Bu bağlamda Türkçe öğretmeni adaylarının ders dışı etkinliklere katılma durumları hem nitelik hem de nicelik açısından önem arz etmektedir. Öğretmen adaylarının iyi yetişmesi ve mesleki gelişimlerinin devam etmesi için üniversiteler önemli bir rol oynamaktadır. Üniversiteler, Kariyer Uygulama ve Araştırma Merkezi (KARMER), Uzaktan Eğitim Merkezi (UZEM), Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi (SEM) ve öğrenci kulüpleri aracılığıyla öğretmen adaylarını ders dışı etkinlikler konusunda destekleyebilirler. Eskici ve Aktaş (2014), öğrenci kulüplerinin öğrencilerin keyifli zaman geçirmek, sosyal çevrelerini genişletmek ve kendilerini geliştirmek için önemli fırsatlar sunduğunu belirtmektedir. Bu tür yapılar, öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişimlerine katkıda bulunarak onların daha donanımlı bireyler olmalarını sağlayabilir.

6. Çevrim içi eğitimlere katılım, öğrenciler arasında yaygınlaşmıştır. Bu durum, Türkçe öğretmeni adaylarının gelişim sağlayabilmeleri noktasında teknolojiyi önemli bir seçenek olarak gördüklerini göstermektedir. Bu yüzden öğretmen adaylarının çevrim içi ortamlarda kendilerini geliştirme fırsatlarının artırılması gerekmektedir.

Türkiye'deki 78 devlet üniversitesinin Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezinde yürütülen faaliyetler incelendiğinde öğrencilere mesleki, akademik ve kişisel gelişim eğitimi, kültür ve sanat eğitimi, spor eğitimlerinin yanında sınavlara yönelik eğitimler de verildiği görülmüştür. Bu eğitimler; fen eğitimi, okul öncesi eğitimi ve özel eğitim gibi genel eğitim temalarında yoğunlaşmaktadır. Ancak doğrudan Türkçe öğretmenliği programına yönelik bir eğitim bulunmamaktadır. Türkçe öğretmeni adaylarıyla gerçekleşen bu çalışmada katılımcıların ilgili üniversitenin Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezinden bir eğitim verisine ulaşılmamıştır. Bundan ötürü, ilgili merkezlerdeki eğitimlerin çeşitliliği arttırılırken Türkçe öğretmeni adaylarının da gelişimi göz önünde bulundurulmalıdır.

7. Türkçe öğretmeni adaylarının %97'si kişisel bakımlarına özen gösterdiğini belirtmiştir. Özellikle öğretmenlik uygulaması okullarında giyimine özen gösteren Türkçe öğretmeni adaylarının bu alışkanlıklarını bırakmamaları ve mesleğe başladıklarında aynı özeni korumaları önerilmelidir. Sarıkaya ve Altunışık (2011) kişisel bakım üzerine yaptıkları çalışmada katılımcıların kişisel bakım dendiğinde, "vücut bakımı, temizlik, ağız sağlığı, diş bakımı, cilt bakımı, saç bakımı, makyaj yapmak, ayak bakımı ve diğerleri" anladıklarını belirlemişlerdir. Sarıkaya ve Altunışık'ın (2011) çalışmasından farklı olarak Türkçe öğretmeni adayları, kılık-kıyafet temizliğini ve giyinme özenlerini de kişisel bakım altında değerlendirmektedir. Ancak aynı öğretmen adayları ayak sağlığına hiç değinmemiştir.

Öğretmen adaylarının kişisel bakımlarına dikkat etmesi ve bunun mesleklerini icra ederken sürdürmeleri toplum içinde saygınlık kazanmalarına, kendilerini mutlu hissetmelerine, beğenilmelerine, ilgiyi kendilerinde toplamalarına ve öğrencilerin dikkatini kolayca toplamalarına vb. vesile olacaktır.

8. Araştırma sonuçları, öğretmen adaylarının beslenme, uyku ve ağız bakımı konularına öncelik verdiklerini göstermektedir. Ancak, düzenli egzersiz yapma konusunda farkındalıklarının düşük

olduğu tespit edilmiştir. Yalnızca 2 katılımcı düzenli egzersiz yaptığını belirtmiştir. Bu durum, öğretmen adaylarının fiziksel sağlıkları konusunda daha fazla bilinçlendirilmeleri gerektiğini göstermektedir. Araştırma bulguları, Yüksel'in (2020) öğretmenlerin sağlıklı yaşam davranışlarını incelediği çalışmasıyla kısmen örtüşmektedir. Yüksel'in çalışmasında da öğretmenlerin sağlık sorumluluğu, uyku, beslenme, egzersiz ve hijyen konularına dikkat ettiği belirtilmiştir. Ancak, mevcut araştırmada stres, maneviyat ve kişiler arası ilişkiler gibi diğer sağlık boyutlarına yönelik bulgulara rastlanmamıştır.

9. Araştırma sonucu elde edilen bulgular, Türkçe öğretmeni adaylarının büyük bir kısmının kültürel (%74,9) ve sanatsal (%63,7) etkinliklere katıldığını göstermektedir. Bu sonuç, İlhan ve diğerlerinin (2018) Türkçe öğretmeni adaylarının sosyal ve kültürel faaliyetlere katılımının düşük olduğunu belirten çalışmasıyla çelişmektedir. Bu çelişki, araştırma katılımcılarının farklı demografik özelliklere sahip olmasından veya kültürel ve sanatsal etkinliklerin tanımlanmasındaki farklılıklardan kaynaklanabilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının kültürel ve sanatsal faaliyetlere katılım düzeylerinin, bireysel tercihlerinin yanı sıra sosyal çevrelerinden de etkilendiği gözlemlenmiştir. Aynı sınıftaki iki öğretmen adayının yaşadıkları şehir hakkındaki farklı görüşleri, bu durumu örneklendirmektedir. Kültürel ve sanatsal etkinliklere katılım oranının artırılması, Türkçe öğretmeni adaylarının bireysel ve mesleki gelişimlerine katkı sağlayabilir. Üniversiteler, öğretmen adaylarının bu etkinliklere katılımını teşvik etmek için rehberlik hizmetleri sunmalı ve bu etkinliklerin sayısını artırmalıdır.

10. Araştırma bulguları, Türkçe öğretmeni adaylarının mesleki etik ilkelere genel olarak bağlı olduklarını göstermektedir. Ancak, adayların etik ilkeleri daha çok öğretmen-öğrenci ilişkisi bağlamında ele aldığı, diğer paydaşlara (öğretmenler, veliler, yöneticiler ve toplum) yönelik etik ilkelere daha az odaklandıkları görülmüştür. Bu durum, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde yönetici, veli ve toplumla sınırlı etkileşimde bulunmalarından kaynaklanmış olmalıdır. Bu bulgu, Coşkun ve Çelikten'in (2020) öğretmen yetiştirme programlarında etik eğitiminin yetersizliğine dikkat çeken çalışmasıyla da paralellik göstermektedir. Coşkun ve Çelikten (2020), öğretmen adaylarının etik konulardaki farkındalıklarını artırmak için etik içerikli derslerin ve uygulamaların güçlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, etik eğitimin daha sistematik bir şekilde ele alınması ve öğretmen adaylarının bu konuda daha fazla bilgilendirilmesi gerekmektedir.

11. Araştırma bulguları, katılımcı öğretmen adaylarının Türkiye gündemini dünya gündemine göre daha sık takip ettiklerini göstermektedir. Türkiye gündemini takip etme amaçları arasında, ülkedeki gelişmelerden haberdar olmak, kariyerlerini bu doğrultuda geliştirmek, geleceklerini güvence altına almak ve sosyal duyarlılıklarını artırmak yer almaktadır. Özellikle kariyer ve gelecek kaygısı, öğretmen adaylarının Türkiye gündemini yakından takip etmelerinde etkili olan faktörler olarak öne çıkmaktadır. Bu durum, sahadaki araştırmalarla (Epçaçan, 2016; Toprakçı & Ofluoğlu, 2021) paralellik göstermektedir.

Öğretmen adaylarının haberleri takip etmek için öncelikli olarak internet sitelerini ve sosyal ağları kullandıkları tespit edilmiştir. Bu bulgu, Bayram'ın (2017) gençlerin haber alma alışkanlıkları üzerine yaptığı çalışmada, gençlerin internet tabanlı haber kaynaklarını geleneksel yöntemlere tercih ettikleri sonucunu desteklemektedir. Ancak, bu durumun tüm gençler için geçerli olup olmadığını belirlemek için daha kapsamlı araştırmalara ihtiyaç vardır.

12. Araştırma bulguları, öğretmen adaylarının dünya gündemini takip etme oranının Türkiye gündemini takip etme oranına göre daha düşük olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının dünya gündeminde en çok takip ettikleri konular savaşlar/siyaset, güncel olaylar, kişisel ve mesleki gelişim ile ilgili olanlardır. Bu durum, öğretmen adaylarının dünya gündemine yönelik ilgilerinin belirli alanlarla sınırlı olduğunu ve daha geniş bir perspektiften dünya olaylarını takip etmeleri gerektiğini düşündürmektedir.

Öğretmenler, öğrencilere yalnızca ders kitaplarındaki bilgileri aktarmakla kalmamalıdır. Öğretmenler, öğrencileri güncel olaylar hakkında bilgilendirme ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirme sorumluluğu taşımaktadırlar; bu nedenle öğretmen adaylarının dünya gündemine yönelik farkındalıklarının artırılması önemlidir. Bu amaçla, öğretmen yetiştirme programlarında güncel olayları analiz etme ve tartışma becerilerini geliştirecek etkinliklere yer verilmelidir.

13. Araştırma bulguları, Türkçe öğretmeni adaylarının kişisel ve mesleki yeterlikler bağlamında genel olarak iyi düzeyde göstergelere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuç, Yeşilyurt'un (2011) öğretmen adaylarının hem kişisel hem de mesleki gelişim alanlarında kendilerini yeterli gördüklerini gösterdiği çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Her iki çalışmada da öğretmen adaylarının kendilerini geliştirmeye istekli oldukları belirtilmiştir. Ancak, mevcut araştırmanın bulguları, Koçyiğit vd.'nin (2020) birinci ve dördüncü sınıf lisans öğrencilerinin kendilerini orta düzeyde gelişmiş olarak gördükleri çalışmasından farklılaşmaktadır. Bu farklılık, öğretmen adaylarının lisans eğitimi boyunca kişisel ve mesleki gelişimlerinde ilerleme kaydettiklerini gösterebilir. Bu araştırmanın sonuçları, öğretmen yetiştirme programlarında kişisel ve mesleki gelişim yeterliklerine daha fazla vurgu yapılmasının önemini desteklemektedir. Ancak, bu sonuçların genellenebilirliği, araştırmanın katılımcı sayısı ve özelliklerine bağlı olarak sınırlı olabilir. Bu nedenle, farklı öğretmen adayları gruplarıyla daha kapsamlı çalışmalar yapılması gerekmektedir.

14. Araştırma bulguları, öğretmen adaylarının bazı yeterlik göstergelerinde daha düşük performans sergilediğini ortaya koymuştur: mesleki yönden kendilerini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunmak (%47,1), dünya gündemini takip etmek (%52,7), sanatsal etkinliklere katılmak (%63,7). Bu bağlamda, öğretmen yetiştirme sürecinde öğretmen adaylarının, birinci sınıftan başlayarak öğretmen yeterlikleri hususunda bilinçlendirilmesi ve yetiştirilmesi önem arz etmektedir. Sürecin sağlıklı işleyebilmesi amacıyla öğretmen adaylarının istendik yeterlikleri kazanma süreçleri ve durumları çeşitli çalışmalarla takip ve tespit edilmelidir.

Alan yazınında öğretmen adaylarının kişisel ve mesleki gelişim yeterliğinin istendik seviyeye ulaşabilmesi için yapılan çalışmaların birçoğu (Coşkun, 2011; Eroğlu, 2011; Görgen vd., 2012; Ertem, 2013) 2017 öncesindeki öğretmen yeterliklerine yöneliktir. 2017 yılında yayınlanan öğretmen genel yeterlikleri dikkate alınarak yapılan çalışmalar (Çelik vd., 2019; Koçyiğit vd., 2020) olmakla birlikte sayılarının artırılması alan yazınına katkı sağlayacaktır.

Özellikle öğretmenlik uygulamalarının, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri kapsamındaki hangi yeterlik alanlarına, yeterliklere ve yeterlik göstergelerine ne ölçüde hizmet ettiği belirlenmeli, öğretmen adaylarının pedagojik ve mesleki etik alanlarındaki yeterliklerinin güçlendirilmesine yönelik programlar tasarlanmalı ve uygulanmalıdır. Bu çerçevede, üniversiteler ve T.C. Millî Eğitim Bakanlığı iş birliği içinde çalışarak, adayların öğretmenlik mesleğine hazırlanmaları için gerekli desteği sağlamalıdır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalından 2022-2023 yılında mezun olacak olan öğretmen adayları ile sınırlıdır. Ayrıca çalışma en son 2017 yılında güncellenen Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinin kullanım alanlarından Tutum ve Değerler Genel Yeterlik Alanının Kişisel ve mesleki gelişim kısmı ile sınırlandırılmıştır. Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinin diğer alanlarına bakılmamıştır.

Destek ve Teşekkür

Veri toplama sürecinde sorulara sabırla ve büyük bir olgunlukla cevap veren Türkçe öğretmeni adaylarımıza teşekkür ederiz.

Bu çalışmanın yürütülmesinde herhangi bir kurumdan maddi destek alınmamıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Araştırmanın yazarları araştırmanın tüm süreçlerine eşit derecede katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarları olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanımız olmadığını ifade ederiz.

Veri Toplama Aracı İzni

Bu çalışma için 2017 yılında güncellenen Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerinin kullanım alanlarından Tutum ve Değerler Genel Yeterlik Alanının Kişisel ve Mesleki Gelişim kısmından bir veri toplama aracı yararlanmıştır.

Uyarlanan "Türkçe Öğretmen Adaylarının Kişisel ve Mesleki Gelişim Yeterlikleri Üzerine Bir Değerlendirme Formu" Ek. 1'de sunulmuştur. Bu form, tüm öğretmenlik alanlarında kullanılabilir. Araştırmacılar bu formu, ekte sunulan haliyle, metin içi ve kaynakçada uygun atıflar verilerek, ticari hedef gütmeyen bilimsel araştırmalar kapsamında ayrıca herhangi bir izin süreci gerektirmeksizin kullanılabilir.

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Veriler, bilgilendirilmiş gönüllü olur/onam formunun imzalayan ve araştırmaya gönüllü katıldığını beyan eden kişilerden toplanmıştır.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 16.05.2023

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 08.50.

KAYNAKÇA

- Abazaoglu, İ. Yıldırım, O., & Yıldızhan, Y. (2016). Geçmişten günümüze Türk eğitim sisteminde öğretmen yetiştirme. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(6), 143-160. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/405320>
- Aslan, M., & Sağlam, M. (2018). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 144-162. [10.16986/HUJE.2017030313](https://doi.org/10.16986/HUJE.2017030313)
- Aslan, S., & Karaküçük, S. (1997). Devlet yurtlarında kalan bayan öğrencilerin rekreasyonel sorunları. (Ankara örneği). *Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3), 51-71.
- Ayan, M. (2011). *Eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümü programlarının öğretmenlik mesleği* [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aydın, Ö., & Ok, A. (2020). İngilizce öğretmenliği uygulamasında mentorluk uygulamaları: Öğretmen adaylarının Türkçe bağlamında işbirliği yapan öğretmen rollerine ilişkin bakış açıları. *Öğretmen Eğitimcisi*, 55(3), 248-266. <https://doi.org/10.1080/08878730.2019.1701756>

- Aydın-Taranoğlu, E. (2022). *1997 sonrası YÖK Türkçe öğretmenliği lisans programları ile MEB Türkçe dersi öğretim programlarının eş güdümlülük açısından incelenmesi* (Tez Numarası: 744452) [Yüksek lisans tezi, Giresun Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aykaç, N., & Stebler, M. Z. (2019). 2018 Türkçe öğretmenliği lisans programının öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 116-138. <http://dx.doi.org/10.31464/jlere.610269>
- Ayvacı, H. Ş., & Özbek, D. (2021). Türkiye'deki üniversitelerin sürekli eğitim merkezlerinde gerçekleştirilen eğitimlerin tematik analizi. *Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Dergisi*, 10(1), 16-36. <https://doi.org/10.51960/jitte.936276>
- Baskan, A., G. (2001). Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede yeniden yapılanma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20), 16-25. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/87949>
- Başaran, M., & Erdem, İ. (2009). Öğretmen adaylarının güzel konuşma becerisiyle ilgili görüşleri üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 743-754. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/817931>
- Bay, D. N., Şeker, P. T. ve Alisinanaoğlu, F. (2020). Öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 4(1), 1-20. <https://doi.org/10.34056/aujef.625497>
- Bayram, Y. (2017). Gençlerin siyaset gündemi konularına yaklaşımı ve medya kullanım alışkanlıklarının belirlenmesi: 15 Temmuz darbe girişimi örnek olayı. *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 887-911. <http://dx.doi.org/10.26466/opus.359703>
- Bilgin, S., & Şahbaz, N. K. (2021). Türkçe öğretmenlerinin yazma yöntem ve tekniklerini uygulama durumları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(47), 252-270. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/62012/827740>
- Bozbayındır, F. (2019). Öğretmenlik mesleğinin statüsünü etkileyen unsurların öğretmen görüşleri temelinde incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72). <https://doi.org/10.17755/esosder.583274>
- Bozpolat, E., & Yıldız, H. (2020). Türkçe öğretmenliği öğrencilerinin eğitimde program dışı etkinlikler dersine ilişkin görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 9(4), 1670-1696. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1498032>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ceran, D. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının yazma eğitimi dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 8(1), 1151-1169. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.4187>
- Coşkun, B., & Çelikten, M. (2020). Öğretmenlik meslek etiği üzerine bir inceleme. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(21), 686-710. <https://doi.org/10.26466/opus.666967>
- Coşkun, K. (2011). *Öğretmenlik uygulaması I-II derslerinin özel eğitim zihin engelliler öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algılamaları üzerindeki etkisi* [Doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Cropley, A. (2002). *Qualitative research methods: An introduction for students of psychology and education*. University of Latvia: Zinatne.
- Çam-Tosun, F. (2019). Öğretmenlik uygulamasının süre açısından incelenmesi ve bir çözüm önerisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(3), 839-869. <https://doi.org/10.30964/auebfd.539374>
- Çamurcu, D. (2011). Yüksek öğrenimine yeni başlayan Türkçe eğitimi bölümü öğrencilerinin yazma becerilerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 29, 503-518. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/257780>
- Çelik, Ö., Yorulmaz, A.; Çokçalışkan, H. (2019). Öğretmen genel yeterlikleri açısından sınıf öğretmenleri ve öğretmen adaylarının kendilerini değerlendirmeleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 20 (Özel Sayı), 203-215. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.548342>
- EPCAÇAN, C. (2016). Öğretmen adaylarının KPSS ve öğretmenlik atamaları hakkındaki görüşleri. *Turkish Studies (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı)*, 11 (3), 1065-1090. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9390>

- Eroğlu, B. (2011). *Beden eğitimi ve spor öğretmenliği anabilim dalı öğretmenlik uygulamasının beden eğitimi öğretmenleri adaylarının mesleki yeterlikleri ve mesleğe yönelik tutumları üzerine etkileri* (Doktora tezi, Gazi Üniversitesi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ertem, İ. S. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleği özel alan yeterliklerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13, 11-18. <https://mjer.inased.org/makale/328>
- Eskici, M., & Aktaş, R. (2014). Üniversite öğrencilerinin öğrenci kulüplerine yönelik görüşleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 2/1(Özel), 31-40. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/17651>
- Eyüp, B. (2019). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme eğitimi dersiyile ilgili görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 8(3), 1773-1795. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/teke/issue/49273/629325>
- Gedikli, Ö. (2022). *Mesleki gelişim arkadaşlığı modelinin Türkçe öğretmenlerinin mesleki gelişimindeki rolü* [Doktora tezi, Trabzon Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Görgen, İ., Çokçalışkan, H., & Korkut, Ü. (2012). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve uygulama öğretim üyeleri açısından işlevselliği. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28, 56-72. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/217235>
- İlhan, E., Çam, Ş. S., & Çam, Z. (2018). Yükseköğretimde öğrencilerin akademik, sosyal ve kültürel faaliyetlere etkin katılımı. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(2), 213-234. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/606513>
- Koç-Başaran, Y. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme kuramı. *The Journal of Academic Social Sciences*, 47, 480-495. 10.16992/ASOS.12368. <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.12368>
- Koçyiğit, M., Erdem, C., & Eğmir, E. (2020). Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine ilişkin öz değerlendirmeleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 9 (3), 774-799. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.651639>
- Köse, E. (2013). Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen ders dışı etkinliklerin sınıflandırılmasına yönelik bir öneri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2 (2), 336-353. <https://doi.org/10.7884/teke.151>
- Kuşdemir, Y., Bulut, P., & Uzun, E. B. (2020). Okuma kültürü üzerine bir inceleme: Öğretmen adayları örneği. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 8(21), 74-90. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/genclikarastirmalari/issue/56614/700455>
- Mete, F. (2015). Türkçe öğretmenliği bölümünde yazma eğitimi dersi: Bilme ve uygulama karşılaştırması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3 (2), 81-91. <https://doi.org/10.16916/aded.16029>
- Nayman, K. (2020). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri kapsamında öğretmen ve okul yöneticilerinin görüş ve deneyimleri* [Doktora tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ocaklı, E., & Kılıç, D. (2018). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin 2006 ve 2017 yıllarına göre karşılaştırılması. B. Tay (Ed.) içinde. *7. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı*, (ss. 1241-1258). Sosyal Bilgiler Eğitimcileri Derneği. https://www.researchgate.net/publication/341626243_Ogretmenlik_Meslegi_Genel_Yeterliklerinin_2006_ve_2017_Yillarina_Gore_Karsilastirilmasi
- Ogur, E. (2022). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma eğitimi dersine yönelik görüşleri. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 7 (4), 373-387. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7396664>
- Sarıçoban, A. (2008). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarının görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (3), 31-55. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/77104>
- Sarıkaya, N., & Altunışık, R. (2011). "Kişisel bakım" olgusu ve kişisel bakım ürünlerine yönelik tüketici tutum ve tercihlerini etkileyen faktörler üzerine bir araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(2), 389-413. <https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/123448?view=risk&download=123448.ris>
- Sevim, O., & Şeref, İ. (2015). Türkçe öğretmen adaylarının okuma eğitimi dersiyile ilgili görüş ve önerileri. *EKEV Akademi Dergisi*, 19(61). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2592443>
- Şahin, A., Kumral, O., & Görgülü, D. (2017). Öğretmenlik kutsal bir meslek midir? Öğretmen adaylarının algılarına dönük bir diyalektik. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(50), 101-118. <http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.12476>

- Şimşek, S., Alkan, V., & Erdem, A. R. (2013). Öğretmenlik uygulamasına ilişkin nitel bir çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(34), 63-73. DOI: <https://doi.org/10.9779/PUJE624>
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], (2006). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], (2012). *Mesleki Gelişim Faaliyetleri* (Yayın Tarihi:04.10.2012). <https://oygm.meb.gov.tr/www/mesleki-gelisim-tanitim/icerik/7>
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], (2017a). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı.
- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], (2017b) *Öğretmen strateji belgesi*. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Toprakçı, E., & Ofluoğlu, K. (2021). Öğretmen adaylarının atamaya ilişkin görüşlerinin çevrim içi platformlar üzerinden incelenmesi. Sergii Kholod, Nevide Akpınar Dellal ve Tamara Ishchenko (Ed.) içinde, *Contemporary Educational Researches. Education, Tolerance and Peace for Equal Opportunity*, Dnipro/ Ukraine, 2021, (ss. 266-292). GlobeEdit.
- Tosuntaş, Ş. B. (2020). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin incelenmesi. *Academy Journal of Educational Sciences*, 4(1), 53-61. <http://dx.doi.org/10.31805/acjes.746234>
- Türk Dil Kurumu [TDK], (2019). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Uysal, F. (2022). Öğretmen adaylarının bakışıyla program dışı etkinlikler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(13), 88-109. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ebed/issue/73972/1201989>
- Uzun, F., & Bolat, Y. (2023). Program dışı etkinliklerin öğrenci gelişimine etkisi. *Harran Maarif Dergisi*, 8 (1), 14-35. <https://doi.org/10.22596/hej.1244118>
- Yeşilyurt, E. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin genel yeterliklerine yönelik yeterlik algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 71-100. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256222>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018) *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.
- Yurtseven-Yılmaz, H., & Gülçiçek, D. (2022). Öğretmen yeterlikleri bağlamında Türkçe öğretmenlerinin mesleki gelişim etkinliklerinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), s. 262-291. <https://doi.org/10.19171/uefad.1039264>
- Yüksek Öğretim Kurulu [YÖK], (2018). *Öğretmen yetiştirme lisans programları*. Ankara.
- Yükseköğretim Kurumu [YÖK], (2007). *Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007) Öğretmenin Üniversitede Yetiştirilmesinin Değerlendirilmesi*. Ankara.
- Yüksel, S. (2020). Sağlıklı yaşam biçimi davranışları. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 34-43.
- Zeybek, G., & Karataş, K. (2022). Öğretmenlik Deneyimine İlk Adım: Öğretmenlik uygulaması sürecinin incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(3), 973-990. <https://doi.org/10.33206/mjss.995588>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Teacher education is a long-term process that involves various stakeholders, including the Ministry of National Education (MoNE), the Council of Higher Education (YÖK), and universities. While universities are primarily responsible for teacher training, the ministry takes charge of teacher development processes. This study focuses on pre-service teachers who are in the final stage of their university education.

The pre-service period is a critical time for teachers as they undergo a rigorous four-year education to blend their skills with knowledge before starting to work. The aim of this education is to train the teachers that Turkey needs. The need for this is determined by the competence areas and indicators outlined in the updated 2017 General Qualifications for Teachers.

The Ministry of National Education (MoNE) developed these qualifications to guide the development of current teachers and the training of future teachers. The qualifications consist of three areas: professional knowledge, professional skills, and attitudes and values. There are 11 competencies within these areas and a total of 65 indicators. These are explained in detail in the Guidelines for General Qualifications for the Teaching Profession.

This research examines the personal and professional development competencies of pre-service teachers who are about to complete their education in the Attitude and Values competency area. Thus, it is based on the problem statement, 'What are the personal and professional development competencies of pre-service teachers in Turkey?'

Method

The Ministry of National Education (MoNE) has identified 7 basic competence indicators (qualities/behaviors) for personal and professional development competencies. These are:

1. Performing his/her profession willingly and willingly.
2. Making self-evaluation by taking advantage of the opinions and suggestions from stakeholders.
3. Carrying out activities to improve himself/herself personally and professionally.
4. Taking care of personal care and health.
5. Participating in cultural and artistic activities.
6. Protecting professional loyalty and dignity by complying with professional ethical principles.
7. Following the agenda of Türkiye and the world.

Each pre-service teacher is expected to possess the qualifications outlined in the competency indicators. The research data was generated based on these indicators, which were first transformed into questions. The relevant indicators were then divided and a form consisting of 12 items, organized as both 5-point Likert scale and open-ended questions, was created in line with expert suggestions and pilot applications. The research group members first marked the appropriate option on the 5-point Likert scale and then entered their own explanations according to the instructions below.

The study involved 35 Turkish language teacher candidates who voluntarily participated while studying in the 4th grade at a state university. The data collected from this group was analyzed as follows:

- The data obtained from the students were analyzed separately for each of the 12 items.
- Firstly, the students' agreement with the items was determined numerically.
- Then, content analysis was conducted on the open-ended answers given by the students who marked 'I agree' or 'I completely agree' with the items.
- The pre-service teachers' narratives were used to support the presented numerical data.

Results

This study examines the self-perceived personal and professional development of graduates from faculties of education. The data obtained demonstrate the impact of education and training activities, social environment, and individual differences on personal and professional development. The evaluation of the findings for each question (situation) in the data collection led to the following conclusions:

1. Pre-service teachers may find teaching fulfilling because of to external factors such as teaching practice experiences, feedback, and guidance from their environment (72,72%).
2. A significant portion (53,57%) of the reasons why prospective Turkish teachers want to become Turkish teachers are due to intrinsic factors.
3. The stakeholder that prospective Turkish teachers want to benefit from the most is someone experienced and competent. Pre-service teachers need a good role model.
4. Turkish language teacher candidates are aware of the importance of individual interests and needs in terms of personal development initiatives.
5. Turkish language teacher candidates prefer the guidance of the institutions they are affiliated with rather than individual initiatives.
6. Participation in online trainings has become widespread among students. Therefore, opportunities for students to improve themselves in online environments should be increased.
7. 97% of the students stated that they pay attention to their personal care. Students who take care of their clothing, especially in internship schools, should be advised not to give up these habits and to maintain the same care when they start their profession.
8. Regular nutrition, sleep, oral care, and hygiene issues were emphasized by the candidates who pay attention to their health.
9. Students' social environment and individual approaches are effective in participation in cultural and artistic activities.
10. Turkish language teacher candidates' commitment to professional ethical principles is at a high level. The participants mostly mentioned the ethical rules between them and the students. Very few of them mentioned the principles related to other teachers, parents and the society that will exist in their environment. However, they did not mention any principles regarding administrators.
11. Turkey's agenda is followed more than the world agenda. Pre-service teachers follow the Turkish agenda to be informed about the developments in Turkey, to develop themselves in this direction in terms of career, to secure their future, etc.
12. They follow the world agenda very little. Issues related to wars/politics, current events, personal and professional development attract the attention of pre-service teachers.

Recommendations

Turkish pre-service teachers demonstrate a good level of personal and professional competences. However, there is room for improvement in certain areas. Therefore, universities should prioritize addressing these low participation indicators and motivate students both individually and collectively towards this goal. To achieve this, prospective teachers should receive comprehensive information, increased awareness, and education on teacher competences starting from their first year. The effectiveness of this training should be evaluated through research, with close monitoring of the process and development of solutions based on the findings.

Ek. 1. Türkçe Öğretmeni Adaylarının Kişisel ve Mesleki Gelişim Yeterlikleri Üzerine Bir Değerlendirme Formu

Değerli Türkçe Öğretmeni Adayları;

Bu çalışma, sizin eğitim sürecinde elde ettiğiniz bilgi birikiminin, deneyimin ve Türkçe öğretmeni olma bilincinin tespiti amacıyla gerçekleştirilmektedir. Burada vereceğiniz cevaplar, bilimsel bir araştırmaya konu olacağından lütfen cevaplarınızı *dikkatli* ve *özenerek* veriniz. Cevaplarınızın üçüncü kişilerle paylaşılmayacağından emin olabilirsiniz. Katkılarınız ve anlayışınız için teşekkür ederim.

Doç. Dr. Sami Baskın & Arş. Gör. Dr. Zehra Gedikli

Yaş:..... Mezun Olunan Lise Türü: Cinsiyet: Kadın() Erkek()

Sıra	Konu	Kesinlikle katılmıyorum.	Katılmıyorum.	Ne katılıyorum ne de katılmıyorum.	Katılıyorum.	Kesinlikle katılıyorum.
1	Türkçe öğretmenliğini severek yaparım.					

Cevabınız, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum ise lütfen bu mesleği neden sevdiğinizi örneklerle anlatır mısınız?

.....
.....
.....

2	Türkçe öğretmenliğini isteyerek yaparım.					
---	--	--	--	--	--	--

Cevabınız, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum ise lütfen bu mesleği neden isteyerek yapacağınızı düşündüğünüzü örneklerle anlatır mısınız?

.....
.....
.....

3	Paydaşlardan (akran, akademisyen, Türkçe öğretmeni ve yöneticiler gibi) gelen görüş ve önerilerden de yararlanarak öz değerlendirme yaparım.					
---	--	--	--	--	--	--

Cevabınız, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum ise lütfen şimdiye kadar yaşadığınız durumlardan örnekler veriniz.

.....
.....
.....

4	Kişisel yönden kendimi geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunurum.					
----------	---	--	--	--	--	--

Cevabınız, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum ise lütfen şimdiye kadar katıldığınız sosyal veya kültürel açıdan kendinizi geliştiren eğitsel (kurs, seminer, sempozyum, atölye vb.) veya kültürel (eğitim kampları, öğretmenlikle ilgili kulüp etkinlikleri vb.) faaliyetleri yazınız.

.....

5	Mesleki yönden kendimi geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunurum.					
----------	---	--	--	--	--	--

Cevabınız, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum ise lütfen şimdiye kadar katıldığınız öğretmenlikle ilgili eğitsel (kurs, seminer, sempozyum, atölye vb.) veya kültürel (eğitim kampları, öğretmenlikle ilgili kulüp etkinlikleri vb.) faaliyetleri yazınız.

.....

6	Kişisel bakımına özen gösteririm (Saç, sakal, kıyafet vb.).					
----------	--	--	--	--	--	--

Cevabınız, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum ise lütfen en çok özen gösterdiğiniz durumları yazınız.

.....

7	Sağlığıma özen gösteririm (Ağız sağlığı, beslenme, uyku vb.).					
----------	--	--	--	--	--	--

Cevabınız, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum ise lütfen en çok özen gösterdiğiniz durumları yazınız.

.....

8	Kültürel etkinliklere katılım (Müze, tarihi mekân, sanat galerisi, doğa gezileri, şöenler vb.).					
----------	--	--	--	--	--	--

Cevabınız, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum ise lütfen katılmaktan hoşlandığınız kültürel etkinlikleri belirtiniz.

.....

9	Sanatsal etkinliklere katılım (<i>Resim, çini, origami, maket, koro, şiir seslendirme, sunuculuk, konferans, mülakat, yazı yazma yarışmaları, tiyatro vb.</i>).					
---	--	--	--	--	--	--

Cevabınız, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum ise lütfen katılmaktan hoşlandığınız sanatsal etkinlikleri belirtiniz.

.....
.....
.....

10	Mesleki etik ilkelere uyarak mesleki bağlılığımı/saygınlığımı korurum.					
----	---	--	--	--	--	--

Cevabınız, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum ise lütfen örnekler veriniz.

.....
.....
.....

11	Türkiye gündemini takip ederim.					
----	--	--	--	--	--	--

Cevabınız, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum ise lütfen gündemi takip etme nedeninizi belirterek hangi konuları daha çok takip ettiğinizi belirtiniz.

.....
.....
.....

12	Dünya gündemini takip ederim.					
----	--------------------------------------	--	--	--	--	--

Cevabınız, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum ise lütfen gündemi takip etme nedeninizi belirterek hangi konuları daha çok takip ettiğinizi belirtiniz.

.....
.....
.....